

धर्म-मसीनि



भिक्षु अश्वघोष

विषय-सूची

विषय	पृष्ठ
प्रकाशकीय	
निगु शब्द	
धर्म	१
धर्मं याना कमे वःलागु खँ	२
नां मयो	६
चान्हं न्हिनं धर्मं बढे जुइगु ज्या	७
गलित् स्वीकार याय्गु नं धर्म	८
अनाथपिण्डकया धर्म	१२
रोनापतीया धर्म	१५
धर्म मसीनि	१७
कायं माँयात पितन	१८
पाप बुद्धि व धर्म बुद्धि	२३
धर्म दनि	२६
गलित् सुइकार मयाम्ह भिक्षु	२८
ल्यापु खिचा भिक्षुपि	३०
सेवा धर्म	३३
सीम्ह मचा म्वाका विल	३४
चक्कंगु मनं दान ब्यूम्ह जुजु	३७
शुद्ध मनं दान ब्यूगुया फल	३८
बदमासम्ह शाक्य लिपाभि जुल	४२
मच्छाः धैगु दुसा धर्म मसीनि	४३

धर्म-मसीनि



प्रकाशक :

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

श्रीघ, नघ टोल

काठमाडौं

प्रकाशक :

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

श्रीघ, नघ टोल काठमाडौं

फो. न. १४५६५

बुद्ध सम्बत २५२७

नेपाल सम्बत ११०३

विक्रम सम्बत २०४०

इस्वी सम्बत १९८३



प्रथम संस्करण ११०० Dhamma.Digital

थाकू

शाक्य प्रेस

ओम्बहाल जोरगणेश,

काठमाडौं ये

फो. नं. १३६०४

धर्मदान

श्व धर्म मसीनि धैगु ज्ञानया सफू दिवंगत जुया दीम्ह
हेराकाजी (कर्ण प्रसाद) राजकर्णिकारया
पुण्य स्मृतिस निर्वाण लाभ याय्त हेतु
जुइमा धका मनंतुना धर्मदान
यानां पिं

जहानां पिं :-

श्रीमती हेरामाया राजकर्णिकार
श्रीमती लक्ष्मीमाया ”

काय श्री रत्नप्रसाद राजकर्णिकार
भौ श्रीमती न्हुछेमाया, नानिमाया
म्ह्याय रत्नदेवी, छय् रत्नशोभा
दिल्ली बजार येँ





हेराकाजी राजकर्णिकार
जन्म ने. सं. १०१६ त्रंलागा दशमी
मृत्यु ने. सं ११०३ चउला द्वितीया



1998-2000

प्रकाशकीय

धर्मं मसीनि धैगु ध्व सफू धर्मकीर्ति विहारया गुइ म्पागूनु
(६५) सफूया रूपे छिकपिनि न्होने तय् दया लय्ताः वो ।
ध्व सफुती धर्म मसीनि धैतगु या अर्थ खः थौं कन्हे मनूत पाप
खना ग्याना धर्म पालन याना च्वंपि स्वया नं पाप खना
मग्यापि यक्व खने दत्त । ए नं गुलि गुलि मत्योगु ज्या याय्त
ग्यापि व मखुगु ज्या याना पश्चाताप जुया पाप मयासे च्वंपि
न्हापां निसें आतक्कं दनि । थज्योपि दत्तले पापित्त आपा दै
वो सानं धर्मं मसीनि धैगु खँ ध्व सफुतीं धया च्वनं ।

सत्य युगे धर्मं याइपि आपा दै । कलियुगे पाप याइपि
आपा दै । सत्य युगे बा धर्मयुगे धर्म याइपिनि मग्यासे धर्म
याय् दै । पाप याइपिनि सुला सुला याइपि खालि मजू ।
कलियुगे धर्मं याइपिनि ग्याना सुला सुला याइ । पाप याइपि
जिल्हा जुया, मछ्हा मजूसे पाप याइ । ध्व संसारे मुक्कं धर्म व
मुक्कं पाप जक याना च्वंपि मनूत मदु धाःसां पाइ मखु ।
पाप नं धर्म नं याना च्वंपि दु धैगु अथवा धर्म नं पाप नं त्वाक
ज्याः धैगु खँ ध्व सफुतीं धैच्वगु दु । न्हापा पाप याना च्वंसा

(ख)

नं लिपा धर्मं याना यंकुसा चित्त शुद्ध जूसा व कर्म बःलाइ
धागु खः ।

श्व सफू दिवंगत जुया दीम्ह श्रो हेराकाजी राजकर्णिकार
या (पुण्य स्मृतिस) नामं पिदंगु सफू खः । परलोक बने
धुंकु पिनि नामं धर्मया सफू छापे याना धर्मदान याय्गु तःधंगु
श्राद्ध खः, धर्म खः ।

श्री हेराकाजी उपासक आपालं धर्मं ह्योम्ह खः । वयकलं
मेमेगु आपालं धर्मं नं याना दीगु दु । मेमेगु विहारे नं कुफुगु
दान याना महापरित्राण आदि याना दीम्ह खः । न्यना तथा
थें भिफेदी च्वना दी बले अबले पहाडं न्यासि बने माःबले
भिक्षुपि व अनगारिकापि भिफेदी बिज्याइ बले भोजन आदि
दान बिया सेवा याना दीम्ह खः । विशेष धर्मकीर्ति विहारे
न्हापा यागु चिकिचाकुगु भान्छा घर दय्का बिजुलि मत तथा
बुद्धपूजा याय्गु हःलया कुं छकू नं तकु याना धर्मकीर्ति विहार
यात गुहालि बिया दिल ।

संसारया स्वभाव खः छन्हु श्व शरीर तोता वनेसाः ।
श्व देहं थः श्रद्धावना च्वंगु धर्मकीर्ति विहार व थः योपि निम्ह
जहानपि, काय्, म्हाय, भौपि, छय्पि तोता थःम्हं याना तथागु
धर्म जक ज्वना २०४० वैशाख ३१ गते शनिबार खुनु स्वर्गस्थ
जुल । वय्कया पुण्य स्मृतिस श्व सफू छापे याना धर्मदान
यानागु पुण्यं वय्कयात निर्वाण लाभया निति हेतु जुइमा ।

श्व सफू छापे याय्त् चन्दा प्रदान याना दीपि वय्कया
जहानपि व काय्, म्हाय् परिवारपिन्त नं थुगु धर्मदान याना

(ग)

दीर्गुलि रोग आदि छुं कचवं मदय्क याउँक जीवन हना च्चने
दय्मा मंगल जुइमा धयागु कामना नापं धन्यवाद दु /

ध्व सफू च्चया नं प्रेसे वना प्रुफ नं स्वया गुहाली याना
बिज्यागुलि पूज्य अश्वघोष भन्तेयात नं आपालं धन्यवाद दु /

धम्मवती

अध्यक्ष- धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

ने. स. ११०३ आश्वीन १०

Dhamma.Digital

निगू शब्द

धर्मं धैगु मनुया मू दैगु गुण खः, चि खः । पशु व मनु
 षाःगु हे धर्म खः । नय्गु, दनेगु, ग्याइगु व मैथुन थुपि प्यता
 ज्या पशुतेसं नं याना च्वंगु दु । पशु तयके धर्म मदु । मनु
 याके विवेक बुद्धि व धर्म दु । विवेक बुद्धि व धर्म मदै बले
 मनु नं पशु समान थें जू । न्हापा न्हापां निसें मनुत भिपि नं
 दु मभिपि नं दु । थौं कन्हे गथे खः अथे हे न्हापा न्हापा नं
 कतिला पाकत व कतिलासित, थःगु दोष शुद्ध मयासे कर-
 षिनिगु दोष जक खना च्वनेगु, बानि दु धैगु जातक बाखने
 ब मेमेगु बाखने नं खने दु । एसा न धर्म चेतना दुपि भति
 भति जूसां न्हापां निसें आतकं ल्यना हे च्वन तिनि । पापसिकं
 धर्मया शक्ति बःलानि, जीवन याउँक हना यंकेत धर्म मदय्क
 मगा धैगु आपासिया विश्वास खः । शान्तिया लागी धर्म
 मदय्क मगाः धैगु खँ थुइका बीत बुद्धया पाले सिगु घटनात
 ब आःया घटना त हया धर्म मसीनि धैगु प्रमाण बिया तथा ।
 धर्म चिरस्थायि याय्त पूजा पाठ या नापं सेवाभाव नं मदय्क
 मगाः धैगु नं थुइका बीत घटनात्मक बाखेंत थुकी दुध्याका
 तथा ।

(३)

सुख दुःख धैगु थः थःगु ज्या अनुसार जुइगु खः । ज्या बांलासा, मन बांलासां धर्म बः लाइ, धर्म आपाः टिके जुइ । मेपिन्त उपकार जुइगु ज्या याय फुसा न्हापा पाप कर्म याना तःसां भिगू ज्यां वयात तोपुइ फु धैगु खँ भगवान् बुद्धं धै बिज्यागु दु ।

यस्स पापं कतं कम्मं कुसलेन पिथीयति
सोमं लोकं पभोसेति अब्भा मुत्तोव चन्दिमा

अर्थ— गुम्हेस्यां पाप याना लिपा भिगु मनं धर्म याना वयात क्वत्यले फुसा वं थ्व संसार यात कः कः धाय्की सुपाचं पिहाँ वंम्ह चन्द्रमां थें ।

संसारे यक्वं बदमास त दु, पापी त दु । तर न्ह्याबलें पापी जुया मच्चं । लिपा सज्जन जूपि दु । थ्व सफुती अज्योगु घटनात यक्वं दुथ्यामा च्वंगु दु । विशेष पूजापाठ नापं सेवा भावना धर्म नं मदय्क मगा । अथे प्ररोपकारया ज्या जूसा उगु धर्म न्हापायाना तयागु पाप यात अवश्यं तोपुइ फइ, क्वत्यले फे ।

हारांपि मुल्याहात सज्जन जूगु, ल्वापु ख्यापु याकनं शान्त जूगु हे धर्म दया खः धैगु थुइका बीत घटनात्मक वाखँत थुकी दुथ्याका तयागु सफू ब्वनीपिसं याकनं थुइका काइ धैगु मनं तुना खः ।

थज्योगु सफू प्रचार याय्गु नं छगू धर्म खः । छाय् धाःसा

(च)

ध्व सफू स्वया मनूते मने धर्म चेतना दै वै । उकि याना धर्म
चित्त बः लाना वै । अले शान्ति दै वै ।

ध्व सफू छापे याय्गु जिम्मा कै बिज्याम्ह धर्मकीर्ति धौद्ध
अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्ष धम्मबती अनगारिकायात व आर्थिक
गुहालि बिया दीपिन्त नं भि जुइमा, जय जुइ मा ।

नेपाल सम्बत ११०३

अश्वघोष

ध्यानकुटी भोँत

१० आश्वीन २०४०

Dhamma.Digital

धर्म

साधारण मनूतसें बुइका च्वंगु धर्म निथी दु :-

१) स्वां धुं धुपांय् भादि तया द्यो वा मूर्ति दुथाय् पुज्याय्गुयात धर्मं धाई ।

२) परोपकारया ज्या याय्गु, सेवा योय्गु, सुयातं दुःख मबीगु, थः स्वया थकालिपिन्त माने याना थःमं याय् मागु ज्या याय्गु, बेइमान व बैगुणी मजुइगु नं धर्मं खः । थ्व सफुती धर्मं घैगु हे सेवा भाव खः घैगु खँ जक अपो दु । छाय् घाःसा आपा मनूतय्के पूजा भक्ति दुसां दुने निसें सेवा भाव मदु । गुलि गुलि द्यो भक्ति मन कपटिपि दु । तर सकलें मखु । पूजा याय्गु, स्वां धुं धुपांय् छाय्गु नं धर्मं खः । भक्ति भावे लगे जुइगु नं धर्मं खः । मने शान्ति दैगु ज्या खः । तर धर्मं प्रचार याय्त, धर्मं न्हाबलें म्वाका तय्त सेवा भाव माः, मेपिन्त उपकार जुइगु, ज्ञान दैगु ज्या याय्माः ।

अशोक जुजुं यक्व विहार चैत्य दय्कल तर मनूतसें धर्म-यात नाला मकाः । गुबले कि सेवा भावे लगे जुल अथे घैगु लेँ जूइपि मनूतेत सिच्चुक च्बनेत किच्चः दुसा ज्यू घैगु मती

(२)

वना लँया जवं खवं सिमा पिना बिल । सतः, लः त्वनेत
बुंगाः, वासः याय्त अस्पताल, पशुतेत नापं अस्पताल दय्का
बिल । वा पीत लः माला तुं दय्का बिल । जनताया छुं पीर
दुःख दुसा व खँ कनेत् न्ह्याबले दरवारया ध्वाखा चाः ।
थज्योगु पहलं याना अशोकया नां धर्माशोक जुल । बुद्धधर्म
धैगु हे सेवा भाव खः धका ज्यां क्यना बुद्ध सन्देश देश-विदेशे
प्रचार याबले याकनं बुद्ध धर्म द्रचार जुल । बुद्धया पाले हे
उलि धर्म प्रचार मजू । भगवान् बुद्धं नं धर्म धैगु सेवा भाव
धका धैबिज्यागु दु । बुद्धया सन्देश अनुसारं अशोक जुजुं
जनताया सेवा याना धर्म प्रचार यानागु धैगु खँ ल्वहँते च्वैतगु दु ।
थन सेवा भाव हे धर्म धैगु खँ थुइका बीत घटना छगू न्ह्यथने ।

धर्म याना कर्म बःलागु खँ

न्हापा न्हापाया खँ खः । माँ-अबुं थः काय्यात सिखे याय्
माला छगू छात्रावास स्कूले भर्ना याय् यंकल । ब स्कूल
तापाः । मचां बांलाक आखः ब्वना च्वन ।

आखः ब्वंकीम्ह गुरु मनूतेगु खाः स्वया भविष्यवाणी
धाय् फुस्ह जुया च्वन । छन्हु आखः ब्वंका च्वंच्व विद्यार्थीपिन
खाः स्वया च्वन । वहे मचाया खा स्वया थुइका काल- थ्व
मचाया कर्म फुत । न्हैन्हु जक म्बाइ तिनि । थ्व विद्यार्थी थन
सित कि स्कूलया नां बांलाइ मखु । थ्वैत याकनं छोइ बीमाल ।
वया छेँ वनेत प्यन्हु माः । छेँ थयंका स्वन्हुजक म्बाइ । थये

मती तया विद्यार्थीभात सःता धाल- ए बाउचा, थन वा ।
छन्त छिमि माँ अबुं याकनं छेँ वा घैहल । छेँ छेँ हूँ ।

व विद्यार्थी थः गुरुयाके लँ खर्च कया सरासर छेँ वने
धका वन । जंगल जंगलं व पहाडं वनेमाः ।

छथाय् जंगले ऋषि छम्हेस्या बेँ कुतुं बैच्चगु स्यंगु फलफुल
मुनां कैच्चनं । व विद्यार्थी सिमा च्वे स्वःबले सिमाय् बांबां-
लागु फल सै च्वंगु खन । अले वं ऋषियाके न्यन - महात्मानु,
सिमाय् बांबालागु फलफुल दय्कं छाय् बेँ च्वंगु स्यंगु मुंका
कैच्चनागु ?

ऋषि धाल- जि मेपिसं ब्यूगु जक काइम्ह । सिमां जित
ब्यूगु थ्व हे खः । उकिं मुंका कया च्वना ।

विद्यार्थी न्यन- जि सिमाय् च्वंगु खाना ब्यूसा काय्ला
कि काय् मखु ?

ऋषि धाल- मेपिसं ब्यूगु काय्गु जिगु नियम खः । अले
व विद्यार्थी सिमाय् गया दाल्चां छथल जाय्क बांबालागु
फलफुल खाना ऋषियात बिल । ऋषि बयात जय जुइमा,
दीर्घायु जुइमा धका आशीर्वाद बिल ।

आशीर्वाद धैगु शुद्धगु नुगलं बी माः । आशीर्वाद काय्त
नं यचुगु नुगलं सेवा याय् माः । ऋषिया आशीर्वाद व विद्या-
र्थीयात लगे जुल ।

व विद्यार्थीया ऋषियात उपकार याय् खन, फलफुल दान
बी खन धका लय्ता वो । व सरासर छेँ वने धका वना

(४)

च्वंबले छथाय् पुखू छगुली लः सुना डाचात छतपते जुयाच्वन ।
व विद्यार्थीया माया वन । वं मेयाय् पुखू छगू लुइकल । उकी
लः यक्व दु । उखे च्वंगु पुखुली च्वंपि डाचात लानाः लः दुगु
पुखुली तैबिल । डाचात प्याखँ हुला लय्तागु खना व
विद्यार्थीया नं लय्ता वो ।

भनं सरासर छेँ पाखे स्वया वन । छथाय् चिकिचा धंगु
खुसिचाय् पँया ता दय्का तःगु दु । व पँ भ्वाथः जुया, चना
च्वन । व विद्यार्थीं विचाः यात- थ्व पँ ला बःमलाय् धुंकल ।
मनूत खुशी क्वब्बा वनेफु । न्हूगु पँ माला तय्फुसा ज्यू धका
उखें थुखें माः जुल । लुइका नं हल । चना च्वंगु पँ लिकया
न्हूगु पँ तया वन ।

छेँया पिने माँम्ह च्वंच्वन । माँम्हसें थः काय् खने सातं-
ए ! लुच्चा आखः ब्वने क्वमचाय्कं छाया् बयागु धका बोबिल ।
व विद्यार्थीं धाल- थःपिसंतुं वा धै हया, जि का लुच्चा
जूगु ।

मामं धाल- वा धका सुनां धाःगु ?

कायं धाल- गुरुं धागु का ।

ए !! गुरुं धागु ला ? माँया काय्या स्वाः स्वया माया
वन । छ गँसि जूगुलि छेँ छोया हःगु जुइ का । नय् मखंला
छु ? गपाय्सकं गंसि जूगु ।

काय् मेस्यां धाल- आख ब्वने माः सलंसः विद्यार्थी त
दूथाय् प्वाः जाय्क नय्गु मद्दु । माँमेस्या भ्वालका पुता आः

भचा साक्क नया ल्ह्वंका ह्वं धका नका त्वंका विचाः यात ।
 मचां माँ बौया सेवा नं बाँलाक यात । न्हापा माँ अबुया खँ
 मन्यंम्ह । आः साब ज्ञानि जुल । अत्तेरि मजुल । माँ अबुया
 नं लय्ता वल । जिमि काय् आख ब्वना ज्ञानि जुल । धैगु
 खँ नं न्यं !

न्हेनुं सी माम्ह मचा लच्छि मयाय् धुंकल । भचा ल्ह्वना
 नं वल । माँ मेस्यां धाल- बाबु, छ आः आख ब्वं वंसां जिल्ल,
 ह्वं धका छोया बिल ।

गुरु मेस्या विद्यार्थी सित धका मती तै च्वंम्ह । शिष्यम्ह
 थ्यंक वोगु खना अजुगति चाल । जिगु शास्त्र ला फुठ्ठा जुइ
 म्दु । थ्व छु जूगु धका विचाः यात । थ्वं अवश्य धर्म यात
 जुइ । कर्म फुइ धुंकुम्ह मचां धर्मयाना कर्म थपे यात जुइ ।

मचा गुर्यात नमस्कार याना फेतुत । गुरुमेस्यां न्यन-
 ए बाउचा छं छु धर्म याना वया हाँ ? जि छुं नं धर्म
 याना मवया धका मचां लिसः बिल । गुरु मेस्या क्कन अक
 मके जुल । हाकनं न्यन- छं अवश्य नं धर्म याना वोगु दु,
 धा छु धर्म याना वया ?

मचां धाल गुरु, जि छुं धर्म याना मवया ।

गुरु मेस्यां धाल- ए सा छ धनं वसें निसें गन गन वना,
 छु छु याना छक धा । व मचां फुकं खँ कन । माँ बौयात
 लुधक लय्ताय्क सेवा नं याना वया ।

गुरुमेस्यां धाल- छं यक्व धर्म याना वल । ऋषियात

(६)

फलफुल दान ब्यूगु व पँया ता दय्का हानं मां वौया सेवा नं
याना वोगु छं तःधंगु धर्म याना वल । छ न्हेतुं सी माम्ह । उकिं
छन्त जि छेँ छोयागु । आः छं धर्म याना कर्म थपे याना वल ।
आः छ याकनं सी मखुत ।

थ्व वाखनं वांलाक धै च्वं सेवा भाव हे उत्तमगु धर्म
खः ।

धुगुपत्ति सेवा भाव उत्तमगु धर्म धका भालपा खः कीथाय्
गुलि गुलिसिनं सतः दय्कल । गुलि सिनं लेँ जुइपिन्त लः
त्वनेत ट्यांकि दय्का बिल । गुलि सिनं स्कूल दय्का बिल ।
स्वयम्भुइ तँ गय्त पाइपयागु बारु तँ बिल ।

नां मयो

वंगु जेठ असारं आनन्दकुटी विद्यापीठे कल्याण मित्र
सत्यनारायण गोयन्काया निर्देशने विपस्सना ध्यान तालिम
फिन्हु तक जुल । उकी फुक्कं याना स्वसः (३००) मनुतसें
भाग काल । फिन्हु तक उलिमछि मनुतेत याकचां नका नं
३००००।- स्वीदो दाँ नं चन्दा तँ बिल । थ्व धर्म दुगु या
चि खः । तर वय्क या नां मयो ।

बर्मा निसें बिज्याम्ह भिक्षु उ सुन्दर या निर्देशने यलया
पूच्चे (पुल्चोके) जीर्णोधार जूगु अक्षेश्वर विहारे नं च्यान्हु
तक विपश्यना ध्यान तालीम जुल । अन नं ध्यान भावनाय्

वति कापि साधकतेत छमेस्यां हे नके त्वंकेगु जिम्मा काल ।
 ध्व न धर्मचेतनाया चि खः उकि धर्म मसीनि । शुद्ध मनं
 धर्मया ज्या याःसा गुहाली बीपि दु ।

चान्हं न्हिनं धर्म बढे जुइगु ज्या

छम्ह तःधम्ह व विद्वानम्ह वना भगवान् बुद्धयाके न्यन-
 भो शास्ता, चान्हं न्हिनं पुण्य बढे जुइगु धर्म उन्नति जुइगु ज्या
 छु ?

भगवान् बुद्धया लिसः ख :-

आरामरोपा वनरोपा, ये जना सेतु कारका
 पपंच उदपानं च, ये ददन्ति उपस्सयं
 तेसं दिवा च रत्तो च, सदा पुञ्जं पवढ्ढति

-संयुत्त निकाय

सुं मनुखं स्वांमा व फल फुलमा दुगु बगीचा गुगु कि
 जनतातेत ज्याय् खेले दैगु दय्की । सुनानं सिमापिना जंगल
 बढे याइ खुसी पार तरे जुइत तापु दय्की, लः त्वमेत ब्वंगा
 व तुं दय्की असरणपि त्यानुसे च्वपि लँ जवातेत च्वनेत
 सतः फल्चा आदि दय्की, इमि चान्हं न्हिनं पुण्य व धर्म बढे
 जुइ । ध्व खँ सूत्रपिटकया दुने च्वंगु संयुत्त निकाय धैगु सपुती
 च्वै तगु दु ।

ध्व हे बुद्ध वचन अनुसारं जुजु अशोकं लँया जवं खवं

(८)

स्निमापिना बिल, विहार दयकल, बगीचा, बुं, ब्भंगनं ब सन्नः
(धर्मशाला) व अस्पताल दयका समाज सेवा याना मनूतेह
ज्याय् खेले दुगु ज्या याना चान्हं हिनं धर्म प्रचार जुइगु ज्या
याना थकल । अशोक जुजु मदुगु निदो देँ मयात तर नां धौं
तक नं ल्यना च्वन ।

धर्म धैगु मनूतेगु अरित्र पह चह बांलासा, मेपिन्त उप-
कार याय्गु बानि दुसा, खँ ल्हाय् बले करपिनि नुगले स्याइगु
खँ पिहाँ मवोसा, करपिन्त पंगल जुइगु ज्या खँ याय्गु बानि
मदुसा, कतिला पाक मजूसा, सुक्काव बी वले खःगु धागु खः
का धका समये जुया कोमुलि जुइगु पह दुसा वयागु जीवन
धर्मत्मा खः । वया के धर्म दु धका सकसिनं माने याइ ।
थज्योगु गुण दुमेस्यां पूजा याःसानं भि जुइ वयात बरदान बा
आशीर्वाद लगे जुइ ।

Dhamma.Digital

गलित स्वीकार याय्गु नं धर्म

विहार विहारे वना बाखँ मन्यं सां गुलि गुलि मनूत सेवा
भाव दुपि, करपिन्त दुःख मबीपि दु । करपिन्त उपकार बाइपि
दु । गुबलें मल्बाइपि दु । इपि मध्ये छमेस्यां धाल- जित ला
सी धुक्क सापहे ज्याय् खेले दुम्ह मनु छम्ह सिना वन धाय्के
दुसा गा । उकि हे उपकारया ज्या याना च्वनागु धाइ ।
छल्कपट व कतिलाकेगु धैगु छप्ति हे मदु वयाके ।

गुलिसिनं धाइ सिना वने बले छु हे ज्वना वनेसु दु । नं ज्वना वनेगु मदु । मनुत गुबलें सिना बन्नी मखु थें भालपा सम्पत्ति मुंका लोभ याना तँ पिकया ल्वाना च्वनी । गुलि जित बोबिल जित ध्याकल धका ल्वाना कचवं व कलह पिकया च्वनी । थ्व फुकं धर्म मदया वंगुया चि खः । तर गुलि गुलि होश मदया ल्वाय् घुंका हाकनं नुगः मल्लिका, पश्चाताप यासा क्षमा पवना मिले जुया च्वनी थ्व धर्मया चि खः ।

भगवान् बुद्धं धैबिज्यागु दु न्हापां होश मदया मखुगु ज्या याःसानं लिपा होश तथा चाय्का लिपा बांमलागु मत्योगु ज्यां तापाना च्वनेफु सा व सुपाचं पिहाँ वोम्ह चन्द्रमा थें कः कः धाइ । वयागु जीवन ह्याइ पुसे च्वनी ।

यो च पुब्बे पमज्जित्वा पच्छा सो नप्पमज्जति
सो इमं लोकं पभासेति अब्भामुत्तोव चन्दिमा ति

Dhamma.Digital (धम्मपद)

अर्थ गुम्ह मनुखं न्हापालाक भुले जुया मखुगु ज्या याना लिपा होशे वया भूल मयात धाःसा थ्व लोके सुपाचं प्याहाँ वोम्ह चन्द्र माँ थें संसार कः कः धायकी ।

थुकिं छु धाः धासा न्हापा जुइ धुंकुगु लुमंका पश्चाताप याना च्वनेगु सिकं आः थ्व बर्तमान त्ताने लाका भविष्य बांलाकेगु उत्तम धागु खः । थ्व खँ थुइका काय्त उदाहरण माल धासा अंगुलिमाल भिक्षुया बाखँ सकसिनं सिहे स्यूगु खँ खः । व छम्ह भिम्ह खःसानं लिपा मनु स्याइम्ह ज्यान

(१०)

मारा जुल । हाकनं बुद्धया सत्संगते लाना भिक्षु जुषा दोष
मदुम्ह पवित्रम्ह अरहत जुया मुक्त जुल ।

अंगुलिमालं थःगु गलित महसूस यात. थुइका काल. थःगु
कुकर्म खना पश्चाताप जुल, वर्तमान जीवनयात सुथां लाकल ।
वयागु जावन जक मखु मेपिनिगु जीवन यात नापं कः कः
धायकल ।

भगवान् बुद्धया पाले भिक्षु छम्ह दु । वं छक सफा सुघर
याना च्वने मसल धाय्वं, बँ पुनाच्वने मसल धाय्वं दुःखं मुक्त
जुइ मखु घैगु खँ भगवान् बुद्धया पाखें न्यन । अबले निसें
व भिक्षुं तुफि छफि न्ह्यावलें बेकुं च्याना पिने धू खनकि बँ
पुइगु जुया च्वन । मेगु ज्या छुं याइ मखु । मन शुद्ध याय्गु
पाखे ध्यान मतः । वयाके कन अहंकार दैवल । मेपि स्वया
नं थः सुद्ध । निहं निहं विहारे बपुना सफा याना च्वना । मेपिसं
सफा मयाः । छन्हु रेवत महास्थविर गुम्ह कि विहारे थका
लिम्ह अरहत भन्ते याथाय वना घा वन- भन्ते छपि विद्वान
व तःघंम्ह महास्थविर जुया नं बँपुइगु, सफा याय्गु ज्या छुं
मयासे गथे शील शुद्ध जुइ गथे दुःखँ मुक्त जुइ ? सफा सुगर
याना बिज्याहुँ । बँपुना बिज्याहुँ ।

रेवत महास्थविरं छुं घैबिमज्याः । मेबले एकान्ते छक
नाप लायका न्है ? लिपा वा । छाय् धाःसा व तुफि ज्वना
च्वनीम्ह भिक्षु भचा तमो पहलं खँल्हाः वल । उकिं वयात
सुखाव बीमु ई मखु । खगु खँल्हासा नं वं अःखतं थुइका काइ ।

वं थःगु गलित् स्वीकारं याइ मखु, वं करपिनिगु दोष जक्
खना च्वनी । सुं मनूयात सुफाव व न्वाय्गु घैगु नं ई व्यो दु ।
मेपि मनूत दुथाय् न्वाय् मज्यू, सुफाव बी मज्यू । थाय् स्वया
मनू स्वया न्वाय् माः । म्हतुइ वय् वं प्यात्त घाय् मज्यू ।

लिपा छन्हू रेवत भन्ते नं तुफि ज्वना जुइम्ह भिक्षु नाप
लात । वसपोलं घै बिज्यात । तुफि ज्वना बँ पुना च्वना
छुयाय् । पिने जकं सफा जुल । थःगु दुने या घू ब खिति नं
सफा याय् सय्के माः । थःके अहंकार दुगु चाय्के माः । थः
छम्ह जक शुद्ध मेपि अशुद्ध भापी मज्यू । थःम्हं याय् मागु
कर्तव्य सुंक याना यंकुसा ज्यू । अथे मजुल घाय् वं थःम्हं ज्या
याःसां मने अकुशल चेतना बःलाना वै । धर्मलाइ मखु ।
करपिनि दोष मालेगु पाप खः ।

थुलि खँ न्यना व बँपुना जुइम्ह भिक्षु या होशे वल । वं
थुइका काल । थःगु गलित् महसूस यात । वं थःगुमन शुद्ध
याना कर्तव्य पालन यात । ध्यान भावना अभ्यास याना थःगु
पह चह नं वांला का यंकल । गुलि चां मदुवं व भिक्षु अरहत
जुल ।

अले भगवाम् बुद्धं घैबिज्यात बेहोशे लाना भूल व पाप
कर्म या सा नं लिपा चाय्का लिपा गलित् मयासे जीवन हना
यंकल घाःसा व सुपाचं पिहाँ वोम्ह चन्द्र मा पिने जः बी थें
कः कः घाय्की थें जीवन कः कः घाइ ।

यी च पुब्बे पमज्जित्वा पच्छासो नप्प मज्जति
सो इमं लोकं पभासेति अब्भा मुत्तोव चंदिमा

(१२)

बेहोशे लाना भूलयाना लिपा भूल मयासे भिगु ज्या मीना
यंकल धाःसाखिउँसे च्वंगु जीवन कः कः धाइ । कृष्ण पक्ष फुना
शुल्क पक्ष वो थे जुइ । खिमिला फुना तिमिला वो थे जुइ ।

व भिक्षुं गलित् स्वीकार याना थकालिम्ह भन्तेया सुकाब
यात माने याना कागुलिं जीवन ताले लात । धर्म बचे जुब ।
उकि धर्म मसीनि, दनि । धर्म मदुगु जूसा गलित् स्वीकार
याइ मखु ।

अनाथपिण्डकया धर्म

बुद्धया पाले अनाथपिण्डक धैम्ह छम्ह साप नामीम्ह
सेंठ दु । वया नां सुदत्त खः सानं अनाथपिण्डक दान बीम्ह
जुया लिपा थ्यकं अनाथपिण्डक धका हे नां च्वन । वहे चले
जुया वन । वहे महाजनं भगवान् बुद्धयात (५४) न्येप्यंगू
करोड दां खर्च याना जेतवन विहार दय्का दान विल । व
विहारे भगवान् बुद्धं पालंपाः याना १६ गू वर्षावास च्वना
बिज्यात । विशाखां २७ गू करोड दां खर्च याना दय्का ब्यूगू
पूर्वाराम विहारे खुगू वर्षावास च्वना बिज्यात । लगातार मखु ।
छगू वर्षावास सिधल धाय्वं भगवान् बुद्ध मेथाय् बिज्याइगु ।

छक वर्षावास सिधेसाथ ज्ञान प्रचार याय्त पिहाँ बिज्याय
त्यन । अनाथपिण्डक महाजनं व विशाखा उपासिकां प्रार्थना
यात- भो शास्ता, छल्पोल थन च्वना बिमज्यात धाःसा

जिमित ला तस्सकं म्हाइपुसै च्वनी । विहार ला क्कंगः मदुगु
पंजः थें जुइ । छल्पोलयात छु पुरे मजुल ?

बुद्धं धै बिज्यात- पुरे मज्जूगुया खँ मखु । बुद्ध धैम्ह
छथासं यक्व च्वने मज्जू । मेथाय् नं अज्ञानित यक्वं दनि ।
ज्ञानया जः मेथाय् नं ध्यंके माः । उकिं वने त्यना । निम्ह
सिनं नं भगवान् बुद्धयात लिगने मफत ।

अनाथपिण्डिक महाजनया साप नुगः मच्छिका थःगु कोथाय्
भुग्लुं च्वं च्वन । अनाथपिण्डिक महाजनया छें साब चलाखम्ह
व जां दुम्ह पूर्णा धैम्ह भ्वातिनी छम्ह दु । व अनाथपिण्डि-
कया छु सेवा याय्गु दु धका न्यनेत कोथाय् वं बले सेंठ नुगः
मच्छिका च्वंगु खन ।

पूर्णा दासि न्यन- भो मालिक, छित छु जुल थें, छाय्
स्वा चः मकंगु ? छु दुःख जुल थें ?

अनाथपिण्डिकं लिसः बिल- छन्त मागु खँ मखु ?

पूर्णा धाल- धै दिसं जि फुसा छुं सेवा याय् ।

अनाथपिण्डिकं धाल- छु याय् भगवान् बुद्ध जेतवन
विहारे मच्चंसे बिज्यात । उलि मच्छि ध्यवा फुका दय्का तैगु
विहारे च्वना विमज्याः उकिं नुगः मच्छिका च्वनागु ।

साहुजी जि भगवान् बुद्ध लिगना ह्य् फत धाःसा जित
छुविया दीले ?

अनाथपिण्डिकं धाल- जिमिसं धयां ला खँ मन्यं, च्वना
विमज्याः छु दासि धागु खँ न्यनीला ?

(१४)

पूर्णा दासि धाल- मखु साहुजी, ब्वना हल धा:सा छु बिया दी घै दिसं ।

साहु नं धाल- छं जक बुद्ध ब्वना हय् फत धा:सा छन्त दासित्वं मुक्त याना जिमि म्हाय् याना बीगु जुल । अनाथ-पिण्डकया विश्वास हे मदु दासिया खँ न्यना भगवान् बुद्ध लिहाँ बिज्याइ घैगु ।

पूर्णादासि लय् तातां भगवान् बिज्यागु लँपुइ वन । भगवान् बुद्ध नाप लाना वन्दना याना प्रार्थना यात-

भो शास्ता, छल्पोल जेतवन विहारे लिहाँ बिज्याहुँ

बुद्धं न्यना बिज्यात- जि लिहाँ वंसा छन्त छु लाभ जुइ ले ?

पूर्णादासि धाल- भो शास्ता, छल्पोल जक जेतवने लिहाँ बिज्यात धा:सा थनिनिसें जिगु जीवन न्हू जुइ । खिउथासं तुयु थाय् वनेगु जुइ । दासित्वं मुक्त जुइ । जि नं छल्पोलया उपासिका जुथा बांलाक शील पालन याना बाखँ न्यना धर्मयाय् दे । नकं स्वर्ग वंम्ह थें जुइ ।

थुलि खँ न्यने धुनेवं वसपोल तथागत श्रावस्ती जेतवने लिहाँ बिज्यात ।

पूर्णादासि लय् लय् तातां न्यासिचा पहलं अनाथ पिण्डक महाजन याथाय् वना धाल- साहुजी, भगवान् बुद्ध जेतवने लिहाँ बिज्याय् धुकल ।

अनाथपिण्डक अक मके जुल । लय्तागुलि मिखां ख्वबि
वय् कल । जिगु खँ मन्यं अज्योम्ह दासिया खँ न्यना भगवान्
बुद्ध लिहाँ विज्यात धका तँ मचाः । की जूसा थःम्हं धैगु खँ
मन्यं धका तँ पिकाइ बा तँ मोया च्वनी । विशाखाया नं लय्
ताः वो । ५४ न्ये प्यंगूकोटि दाँ खर्च याना जेतवन विहार
दय्का मेसिगु खँ मन्यं धका तँ मचागुहे अनाथ पिण्डकया धर्म
खः ।

थज्योगु पत्ति धर्म कीत माला च्वंगु दु । थीं कन्हे यक्व
ध्यवा फुका धर्म याना च्वंपि दु, यक्व विद्या सय्का विद्वान
जुया थें धर्म देशना वा बाखँ कना च्वंपि दु तर थःमं धैथे
मन्त कि तँ पिहाँ वै । थ्व सफू च्वै च्वमेस्या नं अज्योगु पह
दु । थुकथं सफू च्वै च्वने बले शिक्षा काय्थें चाया वो । होश दै
वो । उर्कि थज्योगु सफू छापे याना इना बीगु नं धर्म खः ।

सेनापतिया धर्म

विपश्ची भगवान् बुद्धया पाले सिगु खँ खः । छम्ह सेनापति
बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघयात भोजन याकेगु दिने थःम्हं न्हापा लाक
भोजन दान मबीकं सुनानं भोजन दान बी दै मखु धका घोषणा
याना सुं नं बुद्धया थाय् वने मजीक सिपाहीत पाः तँ तल । इच्छा
धंगु गजब खः । थ्व नं अहंकार मखा घाय् ।

उखुनु हे नगर सेठया कलाया नं भोजन याकेगु इच्छा
खः । व इच्छापुःरे मजुया सेठनी खोया च्वन । म्हाय्म्ह वया

(१६)

न्यन- माँ छाया खोया चवनागु ? मामं धाल- मैचा, यदि छिमि बा दुगु जूसा धौं बुद्ध यात दकले न्हापां भोजन याके दैगु धका खो खौं म्हाय्मेसित धाल ।

म्हाय्मेस्यां धाल- माँ, छाया खोया चवनेगु ? जि थज्योगु उपाय याय् कि बुद्धं न्हापां हे कीगु भोजन याना बिज्याइ । थुलि धया वं लः मतसे दुरूं जक भोजन थुया बाँलागु पुसा दुगु थल छगले भोजन तया पुसा कसे याना जीस्वामालं भुत्तु भुना स्वाँजक धौं च्वंक याना थः पासापिन्त न स्वाँ म्हु ज्वंका बुद्धया थाय् वने धका वन । सिपाही तसें पना धाल-

मैजु, बुद्धया थाय् वने मज्यू । सेनापति या आज्ञा ।

व मिसा मचाया नां सुमना खः । वं धाल- कका, जिगु ल्हाती छुं नय्गु प्रदार्थ खँ ला ?

सिपाही नं धाल- स्वाँ जक खना । नय्गु मखना ।

अथे जूसा छु ले सेनापति बुद्धयात स्वाँ नं छाया मज्यू धागु दु ला ? धका सुमनां न्यन ।

अथे ला धागु म्दु धका सिपाही नं लिसः बिल ।

अथे खःसा जिमित तोता छो धया व मैजु बुद्धयाथाय् वना क्षीर दुगु स्वाँया दोँ चह्ने यात । भगवान् बुद्धं कया छखे तय्के बिल । वन्दना याना सुंक लिहाँ वन ।

सेनापति इले भोजन लः ल्हाय् धका तयार जूबले बुद्धं पात्र तोपुया बिज्यात ।

सेनापति या मती खः भिक्षुपि सकलें मवोगुलि जकं अथे
याना बिज्यागु ला धका भिक्षुपि ल्या खाना सोबले सकलें दु ।
प्रार्थना यात - भन्ते सकलें भिक्षुपि बिज्याय् धुंकल । भोजन
कै बिज्याहुँ ।

भगवान् बुद्धं धैबिज्यात- थन जित भोजन लः ल्हाना
बने धुंकल । न्हापां वनी काय् अले सेनापतियागु कायगु ।

बुद्धया खँ न्यना सेनापति आश्रयं चाल । थपाय् सकं
सिपाहीत पाः तै तयानं भगवान् बुद्धयात न्हापालाक भोजन
लः ल्हाःम्ह सु धका न्यना सो बले सुमना मय्जु स्वां द्वाय्गु
तोह तया वन ।

सेनापति बिचाःयात- मिसा जूसं साब हे बुद्धि दुम्ह खः ।
थज्योपि मिसा दुगु छेँ न्हाबलें लक्ष्मी दै, स्वगं थें च्वनी ।
व मिसायात थःगु छेँ सत्ता तै तल ।

सेनापति न्हापा लाक दान बी मखना तै पिमकाः । बदला
मका । रुन वयात थःगु छेँ हया मानेयात । थुकि शान्ति
दत्त। थव सेनापति या धर्म खः । कीत थज्योगु धर्म माला च्वंगु
दु । अहंकार मखु । उकि धर्म मसीनि । जीवन याउंक हना
यंकेगु उपाय याय् सलकि कचव मन्त कि धर्म दै ।

धर्म मसीनि

धर्म मसीनि धंगु खँ न्यने वं अजुगति चाय् फु । थव खँ

(१८)

गथे जुया पिहां बल ! थ्व खँ पिकयागु छाय् घाःसा थौ कन्हे गुलि गुलि धर्मं लगे जुया च्वंमां नं, ध्यान भावनाय् लगे जुया च्वंसानं अपवाद स्वरूप गुलि गुलि सिके कतिला पाक ज्ञान व ज्यां याना, इमान्दारी पह मद्गुलि याना घैच्वंगु ताय् दु, घै च्वंपि दु- थौं कन्हे धर्म सित “धर्म धैगु मन्त”

थथे घै च्वंपि पीडित वर्ग खः । कि दाजुं किजायात सम्पत्ति मबीत कुचक्र म्हितल, कि कायं मांयात घाइ जिमि मांमं बेइमान यात । मामं म्हाय्या पं लिना सम्पत्ति हिना मिना यात । बछि बछि ध्यवा ल्हाना बने ज्याना कमाय् याय् घुंका पासां बेइमान यात । उकिं थौं कन्हे धर्म मन्त । गुलि गुलि बुहा बुही मां-बौपिसं घाइ थःम्हं बुइका तयापि काय्-पिसं वास्ता मतल उकिं थौं कन्हे धर्म सित । न्याय, सत्य व विवेक बुद्धि मन्त उकिं धर्म मन्त, धर्मसित । तर जिगु बिचाः कथं व अध्ययन कथं धर्म मसीनि । थुनु बारे लिपा प्रमाण बी ।

न्हापां धर्मसित, धर्ममन्त धागु छाय् थुखे पाखे छक वने नु । बुद्धया पालं निसें धर्मसित घै च्वंगु दु आजक मखु । बुद्धया पाले छाय् धर्मसित धागु बारे थन छगू घटना न्हाथने त्यना ।

कायं मांयात पितन

बुद्धया पालेसिगु खँ खः । बुरि व याककाय् मज्जां जीवन हमा च्वन । कायं साव दुःखसिया बुँ ज्यां याना मांया सेका

याना च्वन । माँ यात पाले याना च्वन । छन्हू माँ मेस्या मती
 चन- जि काय् याकचा । वं साब दुःख कष्ट सिया कमाय्
 याना जिगु सेवा याना च्वन । वयात ब्याहा याना बीमाल ।
 अले जि काय्या बछि ज्या याइम्ह पासा दै, ज्या अपुइ जि
 चुरि नं जुल । छय् या ख्वा स्वया सिना वने दःसा सुगती
 चनी । थुकथं पुलां तालं विचाः याना छन्हू काय्यात सःता
 धाल- पुता, छ याकचां यक्व ज्या नं याना छेँ नं फुकं स्वै
 च्वने माल । छन्त पासा छम्ह दःसा अःपुइ । उकिं भमचा
 छम्ह स्वया ह्य् न्है ?

काय् मचां धाल- माँ ! छु खँ लहानागु ? जि आतक
 बःलानि । ज्या दाय्त थाकु मचाः । जित्त ब्याहा याय्गु खँ
 लहाय् मते । माँ, भमचा ह्य् धुकल धाय्बं आः गुलि ध्वं छेँ
 शान्ति दुगु खः उलि दै मखु । कचवं पिहाँ वै । जित्त नं पिर
 अपो दै वै । माँ, सुम्क च्वं, भमचा स्वः वने मते । बारम्बार
 धाल नं माँम्ह माने मजू । काय् मसें दिक्क चाया धाल- माँया
 स्वया गथे माल अथे या । बरु लिपा पछुतावे जुइ माली लुमंका
 ति ।

माँम्हसे भमचा छम्ह स्वै हल । मामेस्या साब लय्ताः
 वो । आ जिकाय्या ज्या बछि याउंल । न्हूम्ह भमचां नं
 बांलाक ज्या यात । धाइगु दु न्हूगु तुफि बांलाक बँपू । अथे हे
 जुल ।

भमचा ह्या दच्छिति दैन । माजु व भमचाया बिचे

(२०)

कचवं पिहाँ वल । सुयागु दोष ! वं वयागु दोष, वं वयागु
दोष घैच्वन । मामं काय्यात धाइ छिमि कला ताले मलाः ।
कलामेस्यां धाइ माँ ताले मलाः । काय्मेस्या सुयागु खँ न्यनेगु ।
ब्याहा याय्मखु, धाय्क धाय्कं ब्याहा याना बिल । व हे जक
लुमंका काय्मेस्यानं माँम्ह खना कुनु कुनु तँ पिहाँ वो ।
कलामेस्यां वहे ताः स्वया धाल- व अस्योम्ह बुरिनापं च्वने
मफु न्हाबले त्वाना च्वने मागु नं जीवन ला ! धाकु सिकु
माःरह बुरी, थःम्हं घैथे हे याय् माँम्ह बुरी ! बुरियात पितना
छोसा जक थ्व छेँ शान्ति दै ।

काय्मेस्या नं सुयं निसें कच् कच् जक, ल्वापु जक स्व
च्वने माःगुलि दिक्क व वाक्क वल । मती वन थ्व बुरि
थमन्तुं दुःख दय्कल । थःम्हं म्हुगु गाले थःतुं क्वबा वनीम्ह
जुल । छक ला दुःख सीका तय्माः धका तँ पिकया माँम्ह
पितना छोट ।

माँम्ह फल्चा बाय् जुल । फोना फोना नया च्वन ।
ब्याहा याय् मयो मयो धाय्क ब्याहायाना बिया । कलाया
खँन्यना कायं थथे याइ घैगु छु स्यु । काय् याके धर्म मन्त ।

थुखे छेँ काय् व भौपिनि लय् तावो, आनन्द जुल हँ ।
खँ जुल हँ बुरिचा दत्तले छेँ नर्क थें च्वं । पिहाँ वसें निसें
स्वर्ग थें च्वन । क्या याउंसे च्वं । थथे हाला च्वंगु मेपिसं
ताल । व हे खँ फल्चाय् च्वंम्ह बुरियात कन ।

बुरिया ला काय् व भौपिनिगु खँ न्यना बोक्सि दुब्यु वोम्ह

थें जागे जुल— ये !! मांयात पितना इमि आनन्द जुल, स्वर्गे ध्यंगु जुल का मखुला ! धर्म सित ! धर्म सित !! आः धाःसा धर्म यात श्राद्ध याःसां जिल धका धौ भ्यगः छगले स्वां आदि ज्वलं ज्वना धर्म सित ! धर्म सित !! धर्मयात श्राद्ध याय् माल धका उँइ पहलं हा हाँ मसान पाखे वना च्वन ।

मिजं छम्हेस्यां ल्यू ल्यू बना न्यं न्यं वना विचाः यात— उँइ जक जुल ला । खा स्वय् बले उँइ मखु दुःखीम्ह थें च्वं । हावा जकं स्यंम्ह ला धैथें बांलाक सीके मफत । लिक्क वना न्यन— मामजु, छु धका हाला वयागु ? छु जुल मांमजु यात ।

धर्म धैगु मन्त, धर्म सित । आः धर्मयात श्राद्धयाः वने त्यनागु । व ल्यू ल्यू बना च्वंम्ह भाजुं न्यन— मामजु छाया् धर्म सित धैगु ?

बुरि लिंसः बिल— व का !! थःम्हं बुइका तयाम्ह कायं कलाया खँ न्यना जित पितना हल । उलि जक ला मां यात पितना छोसैं निसैं वयात याउँल, आनन्द जुल । नर्कं स्वर्गं ध्यं थें जुल हँ । धर्म सित मखुला भाजु । मां यात पितना आनन्द ! उर्कि धर्म सित श्राद्ध याःसां जिल ।

व भाजुं धाल— मामजु, काय् चाण्डालम्ह पापी जुल खः ला । मामजुया व दुष्टम्ह काय्यात जि स्याना बी न्है ?

थुलि खँ न्यने साथ-हे बुरि धाल— जि काय्यात स्याय् मते बा ! स्याय् छता मते बा !!

(२२)

अले व भाजुं धाल— माम्जु छाय् धर्म मन्त घैगु मखुला ?
माम्जु यात पितना हःम्ह काय् खना गथे माया वंगु ? आम
दया माया वंगु हे धर्म खः उकिं धर्म मसीनि । धर्म सी धुं कुगु
खः सा माम्जुया गथे काय्या प्रति माया वंगु ? छाय् स्याय्
मते धयागु ? धर्म मसीनि धर्म दनि । धर्म सी धुं कुगु जूसा
माँयात पितना हम्ह काय्यात स्याः सां ज्यू धाइ । यक्व सिके
धर्म चेतना मदया वल खः, तर गुलि सिके धर्म चेतना दनि ।
छम्ह निम्ह सिके धर्म मदय्वं धर्म सित धाय् मज्यू ।

उखे छेँ काय्यानं काय् बुल । काय् जक बुइ वं वयात
छगु अनोथागु स्नेह, ममता व मायाया अनुभव जुल । जि बू
वले नं जिमि माँया गुलि जक लय् ता वल जुइ । अहो जि
कलाया खँ न्यना जिमि माँ यात पितना छोय् लात । मखुमु
पाप कर्म याय् लात धका पछुतावे जुल । आतक लाःनि जि
जिमि बुरिम्ह माँयात छेँ ब्वना हया सेवा याय् धका पिनि
वना थःम्ह पितना तैम्ह माँ मात्तु माः वन । छम्हेस्यां धाल—
छिमि माँ उँइ थें हाला खुसी सिथे मसाने धर्म यात श्राद्ध
याय माल धका वना च्वन । काय्म्ह अन वना माँमेस्या पालि
भोपुया क्षमा फोना धाल— माँ जित माफी व्यु, जि तःधं
अपराध याय् धुन । आः छेँ नु धन्ना काय् म्वाः । जि जोशे
होश मदया अथे याय लात । आः हाकनं थथे गुबलें जुइ मर
नु धका धाल ।

अले व भाजुं धाल— माम्जु धर्मसित धागु आः गर
जुल ? धर्म सीगु जूसा काय्मचां माँ मात्तु माला काःवइला

क्षमा फोनी ला ? पश्चा ताप जुइला । गन तक मनुखं थःगु गलित महसुस याइ, पछुतावे जुइ तिन अन तक धर्म मसीनि धका सीका का न्है माम्जु । छम्ह निम्ह सिके धर्म मदय्वं धर्म सित धाय् मज्यू, धर्म मसीनि ।

मनू तय्के लोभ चेतना दैवल कि धर्म चेतना मदै वै, इमान धैगु दै मखु । कतिलाकेगु जक स्वै । अले थव थः परस्पर पासां पासा, दाजुं किजाया बिचे अविश्वास दै वै । अले धर्म तना बनी । धर्म मन्त धागु या कारण छगू थन न्ह्यथने ।

पाप बुद्धि व धर्म बुद्धि

न्हापाः न्हापाया खँ खः । छगू गामे पाप बुद्धि धैम्ह व धर्म बुद्धि धैम्ह मनूत निम्ह दुगु जुया च्वन । पाप बुद्धि धैम्ह ध्वारःम्ह, बुद्धि मदुम्ह जुया च्वन, एसां कतिलापाकम्ह खः । वं छन्हु मती तल ध्यबा मदय्कं थः थिति व पासापिसं पत्याः मया ध्यबा कमाय् याय्त थःके बुद्धि मदु । धर्म बुद्धि पासा छम्ह दु । वयाके अक्ल वो, ज्या सः आँट नं दु । व पासा नाप बने ज्याः वन धाःसा ध्यबा कमाय् याय फँ । सरासर धर्म बुद्धि पासा याथाय् वना धाल— पासा, छं नं मचा खाचात दु, जि नं मचा खाचात दु । खचं यक्व माः । थौं कन्हे न्ह्यागुं थिके जुल । ध्यबा मन्त धाय्वं त्वाले नं इज्जत मदु । धर्म याइथाय् नं मान मदु, थाय् मदु । आः की निस्हेस्या बछि बछि ध्यबा न्हाना तापाक वना वने ज्याः वने नु । धर्म

(२४)

बुद्धिया नं पाप बुद्धिया खँ चित्त बुके जुल । म्हति दोछि दोछि
दाँ लहाना निम्हं बने ज्याः वन । धर्म बुद्धि मनूते चित्त बुके
जुइक खँ ल्हाय् सः । अत्सि मजू । व्यापार चले जुल । ध्यबा
दुहां बल । यक्व आमदानि दत । थःपिसं यंकागु मालताल
फुककं फुत । ध्यबा यक्व देक ज्वना थःगु छेँ पाखे स्वया लिहां
वै च्वन ।

पाप बुद्धिया मने पापया खँ लुया वल । ध्यबाय् तृष्णा
जुल । वं मती तल— ध्व ध्यबा गथे याना जिगु ल्हाती लाके ।
लेँ सं गाः म्हुया तै थकुसा जि काय् खनी । थथे मती तथा
धर्म बुद्धि पासायात धाल— पासा, छं स्यू ध्यबा धैगु यक्व
दत धाय्वं सकस्यां मिखा वनी । छी पासापि व थःथितिपि
नं ला ताले मला । ध्यबा खन कि वं नं का वै, वं नं का वै ।
थुलि मछि ध्यबा छेँ यंकेगु मिले मजू । थन जंगले छथाय्
गाः म्हुया तै थके । मालीबले गाछि गाछि याना का वय्
मज्यूला ?

धर्म बुद्धि सो काम्ह जुया च्वन । वयाके छलकपट धैगु
मदु । बोधि चित्त दुम्ह जुया च्वन । ज्यु पासा बछि धन
थन सं गाःम्हुया लहाना थके । पाप बुद्धिया मनं मनं आः
जिल धै थें जुल । ध्यबा गाले थुना वन ।

च्यान्हु किन्हु लिपा पापबुद्धि थः बौ ब्वना गाःम्हुया लहाना
तःगु ध्यबा दक्वं कै हल । बाःछिति लिपा धर्म बुद्धि पासा
याथाय् वना धाः वन— पासा, मचाखाचात यक्व दु । ध्यबा
याकनं फुत । नु गाम्हुया तथा वयागु धन काः वने । निम्हं

वन । गाः म्हुया स्वत । ध्यवा छति मद्दु । अले पाप बुद्धि
 धाल- अय् धर्म बुद्धि, छला नांयात मलोगु ज्या यात । थन
 च्वंगु ध्यवा कया यंकाका मखुला ? जि जा तोती मखु ।
 जिगु भाग बी लाकि बी मखु ?

धर्मबुद्धि धाल- छु खँ ल्हानागु ? आमज्योगु अधर्मया
 ज्या याय्गु म्हक्से न मती मद्दु । छं हे कया यंकल जुइ ।

पाप बुद्धि धाल- की निम्हजक थन मेपि सुं साछि मद्दु ।
 हुँकन सिमाय् देवता छम्ह दु । वया थाय् वना की निमेस्या क्क-
 डाया खँ कँ वने । व वृक्ष देवतां गथे धाल अथे याय्गु का । व
 फुसुलुगु सिमाय् पाप बुद्धि अबुमेसित खँ स्यना अन तैते धुंकल ।
 धर्म बुद्धिया खः का धका अन वन । पाप बुद्धि ल्हाः बिनित्ति
 याना धाल- भो वृक्ष देवता, जिपि निम्हेस्या धनया बारे
 ल्वापु जुल । हुँकन गाः म्हुया स्वत्थना तयागु धर्म बुद्धि कया
 नं मकया धाल । प्रभु, न्याय याना बिज्याहुँ ।

नकलिम्ह देवतां घैहल- व धन धर्मबुद्धि का.गु खः मेपिसं
 काःगु मखु । अले पापबुद्धि धर्मबुद्धियात ज्वना ध्यवा बी लाकि
 बी मखु ? धाल ।

धर्मबुद्धि धाल- व सिमाय् च्वंम्ह सकलिम्ह देवता मखु ।
 मखुगु खँ ल्हाइम्ह गुबले नं देवता जुइ मखु । परीक्षा याना
 स्वय्माल धका सिमाया क्वे छचाखेलं घाय्मो व सु तया मि
 च्याका बिल । मि जक दन दन च्याय्वं सिमाया दुने च्वंम्ह
 नकलिम्ह देवता पलख मि पुका सु क च्वंच्वन । कन कन मि
 पूगु सह याय् मफया सिमां पिहाँ वया जिमि काय् पापबुद्धि

(२६)

नां गथे अथे हे पापी खः । पापबुद्धि हे ध्यवा खुया काःगु खः
धर्मबुद्धि मखु । मूर्खंम्ह कायं याना कल्ललि जि सीत्यंगु धया
वन ।

पाप बुद्धि थें जापि थौं कन्हे नं दु । विश्वास घातगु ज्या
याइगुलि साळा याना व्यापार याय्बले सर्वे फुका च्वने माः ।
अले द्याःमेस्यां धाइ थौं कन्हे धर्मं मन्त घका । तर सकलें
मखु । इमान्दारीपि पासापि यक्वं दनि । सकभनं बेइमानत
मडु । यदि सकभनं बेइमान त दुसा ला शान्ति धैगु गनं दे
मखुत । यक्वं साळा याना व्यापार याना च्वंपि दु ।

दाजु किजापि नं मिले चले जुया च्वंपि दु । ब्यागल
च्वंसानं ल्वाय् म्वाक भागं थछि सम्पत्ति व वुं आदि इना
सन्तोष जुया च्वंपि दु । जि स्यू थें भोते निखल स्वखल
छसः हाले म्वाक छखे च्वंपि दु । छखे च्वने धुंका नं छेँ थकाल
नं, कसि देकलं नं ज्वरां देकल । ऊया तल नं ज्वरां देकल ।
छपति हे छखे च्वंपि थें मक्वं । थ्व सन्तुष्ट जुया च्वने फुगुया
चि खः उकि धर्म मसीनि ।

धर्म दनि

थ्व खँ थुइका बीत थौं कन्हे यागु घटना छगू निगू
नह्यथने । थ्व खँ च्वै च्वंम्ह स्वयम्भू पाख ट्याकसो च्वना
शहरे वै च्वं ब्रले बाज्यो वंपि व कुरिपिनि खँ जुल ।

छम्ह मिसां न्यन- माम्भू फुला ?

बुरि मेस्यां धाल- फु धाय्ला मफु धाय्ला तुति स्या
उकि मोटरे च्वना वया । छु याय् (७२ वर्ष) न्हे निदँया बेसे
ध्यका नं थमन्तुं जा थुया नया च्वने माः ।

छाय् छेँ सुं मदुला ?

दुः काय्पिं निम्ह दु । भौपिं दु । जागिर नया तापाक
खते जुया वन । काय् याकचा गथे छोय् । जि खुनु भात नापं
बाया च्वने माल । भाँयात छाय् फाया तय् धका मती बना
छोया बिया । तर गुलि दय् धुकल छुं हे खवर मदु । काय्या
माँ लोमन, वास्ता हे मतल । काय् धेपिसं माँयात तोते मत्यो ।
छु याय् थौं कन्हे धमं मन्त मत्यो घैगु मन्त ।

मेम्ह बुरिम्हं धाल- जि नं काय्पिं स्वम्ह दु । इपिं नं
छखे च्वन । म्हाय्पिं स्वम्ह दु स्वम्हं पेहनं मवसे च्वं च्वन ।
छम्हेस्या जागिर दु । काय्पिसं वास्ता मतल, म्हाय्पिं दु
धका धुक्क च्वं च्वना । तर निम्ह म्हाय्पिं छपं जुया न्व मत्तु ।
छम्ह हे जक म्हाय्पिं जित बिचाः याना च्वन ।

मेम्ह छम्ह मिसां धाल- जि ला काय्पिं प्यम्ह दु । प्यम्हं
लुं थें च्वंपिं । भौपिं ला हिरा थें च्वंपिं । कचवं छुं हे मदु ।
घै थे दु । न्हागु छगू धाःसां माँया यत्थे । माँया सोया का
धाइगु । सोब न्हाइपुसे च्वं । उकि धर्म मसीनि । धर्म दनि ।

ट्याक्सी ड्राइवरया नं म्हुतु चासुया वल । व नं सुक
मच्वन । वं धाल- जि नं बुरिम्ह माँ छम्ह दु । बाँलाम्ह
मय्जु छम्ह ब्याहा याना हया । क ! लच्छि निला दसें निसे

(२८)

कच कच । छखे च्वने माल । बुरिम्ह मां नाप च्वने मफु हँ ।
जि घया छ ला ल्यासि तिनि, बां नं ला । छन्त मेपि मिजँ
तसें व्याहा याइ तिनि । छ माथाय् हँ । जि जिमि मां तोते
फं मखु । बुरिम्ह मांयात सुनां बिचाः याइ घया । अले सुंक
च्वन ।

अले मेम्ह मिसां धाल- भाजु आमज्योगु खँ जक न्यने
दै बले मन याउंसे च्वं । अज्योपि काय्मचा दुम्ह मां भाग्य-
मानी का । भाजुयाके धर्म दनि । जय जुइमा । उकिं धर्म
दनि ।

आ छक भगवान् बुद्धया पाले लिफः स्वे नु । अबले नं
बिकःपि मनूत दु । अबले नं धर्म मदया वल घै च्वं । छाय्
धासा गुलि गुलि मनूतेके धर्म मदु । जि ! घैगु अहं भावं
याना अथे जूगु खः । थ्व खँ थुइका बीत बुद्धकालीन घटना
छगू न्हयने ।

गलित सुइकार मयाइम्ह भिक्षु

भगवान् बुद्ध श्रावस्ती अनाथपिण्डिक महाजनं दय्का
व्यूगु जेतवन विहारे विज्याना च्वन । अबले जेतवन विहारे
भगवान् बुद्धया निनिया काय् छम्ह बुढा जुइका भिक्षु जुया
च्वंम्ह दु । वया नां तिस्स खः । वय्से जाति अभिमान व
भगवान् बुद्ध थः हे दाजु बँगु घमण्ड दु । व बां बांलागु

चीवरं पुना भगवान् बुद्धयात प्राप्त जूगु सा सागु भोजन
 आदि नया प्वात्या प्वात्यां ल्ह्वं का च्वन । आगन्तुक भिक्षुपि
 भगवान् बुद्ध नाप लाइगु बैठके दश्वी लाक धिसि मिसि
 घाय्क थां थें घस्वाना च्वं च्वनीगु । बुढापि भिक्षु जुलकि
 अपो याना माने याकेगु आशा याइगु जुया च्वन ।

छन्हु महस्थविर व स्थविर भिक्षुपि पिने तापाकं निसें
 भगवान् बुद्ध नाप लाय् धका बिज्यात । अबले तिस्स बुढाम्ह
 नं ल्ह्वना नं च्वंम्ह बैठके दश्वी लाक फेतुना च्वंगु खना छम्ह
 माने याय् बहम्ह महास्थविर जुइ धका वन्दना याना सेवा
 याय् मागु यात ।

छन्हु छम्ह ल्याय्म्हचाम्ह भिक्षुं न्यन- वर्षावास गोगु
 जुल धका । भिक्षुपिनि नियम कथं न्हापां नापा लाइबले
 थकालि कोकालि सीकेत वर्षावास गोगु दत्त अथवा गोदें दत्त
 धका न्यनी । भिक्षुपिनि जन्मं निसें वर्षं ल्या खाइ मखु ।
 उपसम्पदा जुया वर्षावास च्वंसें निसें वर्षं ल्या खाइ । अले
 ल्ह्वंम्ह तिस्स भिक्षुं धाल- जि बुढा जुइका म्हासू वसः
 पुनाम्ह । वर्षावास मदुनि । थुलि न्यने साथं पाहाँ बिज्याम्ह
 ल्याय्म्हचाम्ह भिक्षुं धाल- नक्चराम्ह, मछामजूम्ह अशी-
 क्षितम्ह भिक्षु । उलि मछि महास्थविर भिक्षुपि बिज्यात नं
 वन्दना मयासे सुंक, ऊन वसपोलपिसं वन्दना याका च्वनीम्ह
 धका न्वात ।

उलि धासेलि वं धाल- छिपि सु नाप ला वयागु, जि सु
 स्यूला । छिमिगु हा हे ल्यें थना बी धका धमकी बिया बुद्ध

(३०)

याथाय् वना मिखां खौबि वय्का धाल- थुपि भिक्षुपिसं जित बो बिल ।

भगवान् बुद्धं न्यना विज्यात- छ गन च्वं च्वनागु ?
बैठके च्वं च्वनागु धका लिसः बिल । हाकनं बुद्धं घं विज्यात-
महास्थबिर भिक्षुपि विज्याबले वन्दना मयाना ला ? तुति
सिलेत लः आदि तया मबिया ला ?

तिस्स भिक्षुं धाल- जि छुं मयाना ।

भगवान् बुद्धं घं विज्यात- छंगु हे दोष खः छँ क्षमा फों ।

व घमण्डीम्ह भिक्षुं धाल- जित बो ब्यू पिके क्षमा फोनी
मखु । बो ब्यू पिके तुं क्षमा छु धका फोनीगु, फोनी मखु घका
क्षमा मफों । भगवान् बुद्धया पाले नं थज्योपि अधर्मिपि
दुबले धर्म मन्त धाः । तर आ तक्क धर्म दनि ।

त्वापु खिचा भिक्षुपिं

भगवान् बुद्धया पाले विनयघर अर्थात् नियम जक क्वातुक
ज्वना च्वनीपिं छथ्व व बाखँ जक कना नियमे उस्त ध्यान
मबीपिं छथ्व दु । थुपि निथ्व नं छगू हे विहारे च्वंच्वन ।
निखल सिकें अहंकार दु । विनय नियम क्वातुक ज्वना च्वंपिके
जिपिं नियमे च्वं च्वनापिं घका अहंकार दु ।

बाखँ कना जुइपिके नं जिमिसं मन्तेत ज्ञान गुणया खँ
कना च्वं प्रचार याना शिक्षित याना च्वना, समाज सुधार

जुइगु ज्या याना च्वना धका मचाय्क अहंकार ल्ये पुया च्वन ।

छन्हु बाखँ कना जुइम्ह नायोम्ह भिक्षु चःबि वं बले लः
छचले धुंका लोटा भो पुइका थके लो मंकल ।

विनयधर नायोम्ह भिक्षु चःबि वं बले लोटा भो पुइका
मतगु खना नकतिनि चःबि वं म्ह सु धका न्यं जुल ।

भिक्षु पिनि नियम कथं चःबि च्वंगु लोटा न्ह्याबलें भो
पुइका तेमाः । उकिं न्यंगु खः ।

बाखँ कना जुइम्ह नायो म्ह भिक्षुं धाल नकतिनि चःबि
वना वयाम्ह जि खः ।

विनय धरं धाल— छं चःबि च्वंगु लोटा भो पुइका मथकुगु
छन्त दोष लात ।

अले बाखँ कना जुइमेस्यां क्षमा फोना गलित सुइकार
यात ।

थुखे विनय नियम पालन याना च्वंम्ह नायोम्ह भिक्षुं
थः शिष्य पिन्त धाल— फलानाम्ह धर्म कथिक भिक्षु बाखँ
जकं कने सः चबि च्वंगु लोटा छगः हे भो पुइका थके मसः ।
बाखँ कना थें नियम पालन याय मफुम्ह, नियमे वास्ता मदुम्ह
धका धाल ।

उलि न्यने खतं उखे वना धर्मकथिकया शिष्य पिन्त धाः
वन छिमि गुरु बांलाक बाखँ जकं कने सः चिकिचा घंगु नियम
छगू हे पालन याय मसःम्ह धका लाय् बू वन ।

थुखे नं धर्म कथिक गुरुया थाय् वना न्यं वन । छाय् छुं

(३२)

नियम दोन ला ? विनय धरया चेला तसें जिमित ला छिमि गुरु चःबि चोंगु लोटा छगः हे भो पुइका थके मसःम्ह धका हिपाय् चपाय् यात ।

अले गुरु मेस्यां धाल-दोंगु खः । जि गलित सुइकार याना क्षमा नं फोने धुन । आः हान थः चेलातेत अथे धाल ला ? एसा व विनय धर मखु का ! नियम क्वातुक ज्वना च्वम्ह जूसां, नियमे बांलाक च्वं च्वंम्ह जूसां क्षमा फोना गलित सुइकार याय धुं कुमेसित माफी बी धुंका हाकनं व हे खँ लिसा का कां अथे खँ ल्हाइम्ह छु नियमे च्वंम्ह ल ले ? व विनयधर मखु का ।

धुलि खँ न्यने धुंका धर्म कथिकया शिष्यपि उखे वना छिमि गुरु नियमे जक च्वने सः धात्ये नियम पालन याय मसःम्ह खनि । जिमि गुरुं गलित सुइकार याना क्षमा फोने धुं कुम्हेसित हाकनं दोष लगे याइम्ह, क्षमा बी धुंका हाकनं क्वथुंकेगु स्वइम्ह गजोम्ह विनय धर ? नां जक, नियम ज्या छुं मदु, अहंकारम्ह धका हिवाय् चवाय् या वन ।

धुकथं निखें वाक युद्ध जुजुं तस्सकं ल्वापु जुल । उपासकपि नं निध्वः जुल । थ्व खँ बुद्धं सिल । वसपोल सःता न्वाना बिज्यात्त- छिपिं म्हासु वसः पुना च्वंपिं खः ला । छिपिं सिना वनीपिं मखु लाकि छु ? छिपिं आमथे ल्वाना च्वनेगु बां मला । मिले जु ।

भिक्षुपिसं धाल- जिमिगु ल्वापु जिमिसं हे छिने याय् ।

छपि माथाय् बिज्याहुं ।

भगवान् बुद्धं धैबिज्यात—

परे च न विजानन्ति — मयमे तथयमा मसे

ये च तत्थ विजानन्ति — ततो सम्मन्ति मेधगा ।

मूर्खतेसं जिपि अवश्य नं छन्हू सीमानि धका विचार मयाः जिपि सीमानि धका विचार यात कि ल्वापु तनि । कलह शान्त जुइ ।

ल्वापु खिचा भिक्षु पिसं बुद्धया खँ मन्यं । भगवान् बुद्ध सुत्त जंगले बिज्यात । मूर्खत नापं चवनेगु सिकं याकचा चवनेगु ज्यू धका ।

लिपा भगवान् बुद्ध जंगले बिज्यागु कारण भिक्षुपि ल्वाना च्वंगुलि धैगु सीका उपासक उपासियापि छपुच जुया ल्वापु खिचा भिक्षुपिन्त भोजन दान मबिल, सम्मान नं मयात ।

अले तिनि भिक्षुपिनि होश दत्त, चाल ल्वायगु बांमला । ल्वाना च्वंपि सकलें मुना भगवान् बुद्ध याथाय् वना क्षमा फोन । गलित नं सुइकार यात । शान्ति दत्त । उकि धर्म मसीनि ।

सेवा धर्म

भगवान् बुद्ध धै बिज्यागु दु गुबले तक मनु तयके सेवा भाव ल्ये दना वै मखु अबले तक धर्म धैगु प्रचार जुइ मखु ।

(३४)

ध्व खँ स्वयं भगवान् बुद्धं छम्ह असरणम्ह ल्वे जुया सिकिस्त
जुया च्वंम्ह भिक्षुया सेवा याना घै बिज्यागु खः ।

भिक्षु छम्ह तच्चकं म्ह मफया च्वंबले सुनामं व भिक्षुया
सेवा मयाः । लासाय् तुं खि च्व वेका नर्के च्वं च्वंम्ह थें दुःख
सिया च्वन । भगवान् बुद्धं भिक्षुपिं मुंका न्यन छाया् ध्व ल्वे
जुया च्वंम्ह भिक्षुयात सुना नं वास्ता मयागु ?

भिक्षुपिनि लिसः खः व छम्ह धर्म मदुम्ह भिक्षु । व म्हं
फु बले सुयातं वास्ता मतम्ह । वं स्वे बले गुबलें हे व ल्वे जुइ
थें मच्चं । उर्कि जिमिसं वास्ता मयानागु ।

भगवान् बुद्धं घै बिज्यात— छिमिके नं धर्म मन्त । छिमिसं
ल्वगीया सेवा यागु जूसा बुद्ध व धर्मया सेवा यागु जुइगु । अले
तिनि भिक्षुपिनि धर्म चेतना दै वल । धर्म घैगु थथे खनि का
धका अले सिल । सेवा भाव नं धर्म खनि का धका ।

सीम्ह मचा म्वाका बिल

थुगु खँ थुइका बीया लागी थौं कन्हेया घटना छगू
न्ह्यथने । काभ्रे जिल्लाया पनौति घैथाय् मिसा छम्हेस्या
प्रसूति वेथा जुल । मचा बुइके मफया साप सास्ति नया च्वन ।
भौंतया अस्पतालया डाक्टर ब्वना यंकल । चान्हेस्या १२ बजे
ति । कम्पाउडरया कुतलं अन थ्यंका बिल । डाक्टर अन थ्यं
बले मिसाया मचा बुइ धूंकल । मचा छथाय् ध्याकुंचाय् वां

छोड़ तल ! डाक्टरयाल धाल- मचाला बुल तर मचा सी घुंकल ।

डाक्टरं न्यन मचा गो ले ? ध्याकुंचाय् वां छोइतम्ह मचा कया मचाया म्हुतु व थःगु म्हुतु ल्वाका गवेति थःगु सासः बिल । पलख लिपा मचाया तुति ज्वना ल्हना ब्यबले मचा च्याय्क खोया हल । व काय्मचा आतकं म्वाना च्वन । व मचाया नां नं अमेरिकन हँ । छाय्कि व डाक्टर अमेरिकन खः । व डाक्टर याके धर्म मदुगु जूसा नकतिनि बूम्ह हि भ्याः दुम्ह मचाया म्हुतु व डाक्टरया म्हुतु ल्वाकी ला । डाक्टरया म्हुतुइ हि भ्याः दु हँ । बुद्ध जन्म भूमि नेपाःया डाक्टर तसें अजोगु सेवा याइपि शायद हे दे । डाक्टरयात धात्थें याम्ह चो भापिल । थ्व भचा पुलांगु खँ जूसां बुद्धकालीन मखु आः जूगु घटना खः उकिं धर्मं दनि, मसीनि ।

कीथाय् नं सेवा भाव दुपि डाक्टर त्त मदुगु मखु । गरीब तेके ध्यबा मकासे बासः याना च्वपि दु । सेवा भाव दुपि दु । उकिं धर्मं मसीनि ।

छन्हुया खँ खः । हालसालया खँ थः ल्याय्म्हचाम्ह भाजु छम्ह मोटर साइकल गया अरनिको राज मार्ग वना च्वंगु रूपे थ्यबले दुर्घटना जुल । अबले डाक्टर छम्ह मिनि बसं वना च्वंगु जुया च्वन । व डाक्टर मिनि बसं कुहाँ वया बेहोश जुया च्वम्ह भाजुयात भक्तपुर अस्पताले यंका थम्हं हे घाः सफा याना पाःकां सुया बासः नका होशे वय्का भाजुया ठिकाना कया मामेसित खबर बिया ज्यान बचे याना बिल ।

(३६)

ध्व नं सेवा धर्म खः । उकिं धर्म मसीनि ।

मेगु छगू स्वे नु । भौत (बनेपाया) खँ खः । चान्हेस्या वाचा इले मचा बुइके मफुम्ह अथवा प्रसूति वेदना जुया च्वम्ह मिसा छम्ह अस्पताले ह्य् माल धका छम्ह कम्पाउडरयात सःत वल । गरीबम्हमिसाया व्यथा खँ लुमंका धर्म खंका उखें थुखें मोटर माः जुल । मोटरवाला वने मधा । निसः दाँ बी धाल नं माने मजू । बल्लं छम्ह ड्राइवर निसः दाँ कया मोटर ज्वना वल ।

अस्पताले यंकल । हि यक्व कुहां बै च्वंगुलि प्वाः चिरे याय मछि । हि मगागु जुया च्वन । प्वा मफाय्कं मचा पिहाँ वै मसुमु जुया च्वन । हि बीपि सुं मदु । डाक्टरं थःगु हि कया स्वतं मिले मजू । डाक्टरं घना च्वम्ह थः कला थना हि माल धका कया स्वःबले मिले जू । का ! हि बी माल धाःबले मिसाया प्रसूति वेदना मचाया माँ जुइ घुंकुम्ह मिसां जकं सी । डाक्टरया कला नं हि बिल । मिसाया प्वाः चिरे याना मचा पिकया ज्यान बचे याना बिल । ध्व डाक्टर नं अमेरिकन हे खः ।

हानं सेवाभाव दुम्ह नेपालीं कम्पाउडरं निसः दां विया मोटर कया मब्यूगु जूसा मिसा छेँ सं सी घुंकी । व वैद्य कम्पा उडरं धागु दु सेवा याना च्वनागु जिगु छता हे जक इच्छा व आशा खः— सिना वने घुंका सकसिनं फलनाम्ह धर्म चेतना दुम्ह मजाम्ह मनु सिना वन हाय् ! हाय् !! धाय्केत खः । फलनाम्ह छम्ह अलच्छिनाम्ह सिना वन खास जुल, याउंसे च्वं

धाय्केगु मयो । नां प्रचार याय् नं मयो । आः नं ध्यानकुटी
स्वास्थ्य सेवाय् लगे जुया दिल । वासः नं माक्व प्रबन्ध याना
दिल । तर नां धाय् मयो हँ । नां छापे याना प्रचार यात कि
ध्यानकुटी पला तः वय् मखु हँ । थथे धागु नं धर्म दया खः ।
उकिं धर्म दनि । धर्म मसीनि ।

चक्कंगु मनं दान व्यूम्ह जुजु

जुजु जुइगु छगू तःधंगु सुख धाइ । यक्व हे मोजं च्वने
दुगु जीवन । उकिं जुजुयात छं दुःख मद्दु थें च्वनी । भगवान्
बुद्धया अनुभव कथं सुख व दुःख थ थःगु कर्म अनुसारं जुइगु
खः । थ थःगु ल्हाती बा मने दुःख नं सुख नं सुला च्वं ।

बाखँ सफू स्वया यके बले जुजुपिनि नं दुःख दु, पीर दु,
भय दु । भद्दिय धैम्ह शाक्य कुलयाम्ह जुजु छम्ह भिक्षु जुया
जंगले च्वं च्वं बले याकचा हालाच्चन अहो सुख ! अहो
सुख !! नजोगु आनन्द । ।

थथे हाला च्वंगु ताया भिक्षुपिनि मती वन भद्दिय भिक्षु
राजदरबारया खँ लुमंका, अहो सुख धैच्चंगु जुइ । भगवान्
बुद्धयात थ्व खँ थ्यंका बिल ।

भगवान् बुद्धं भद्दिय भिक्षु सःता न्यना बिज्यात— छु छं
राजदरबार लुमंका अहो सुख धै च्वनागु ला ?

(३८)

लिसः खः भन्ते मखु, जित भिक्षु जुया जंगले च्वं च्वना बले याउंक न्ह्यो वल । भय धैगु छत्ति मद्दु । जि जुजु जुया च्वना बले गनं पिहाँ वने माःसा याकचा पिहाँ वनेत ग्याः । थः यत्थाय वने मद्दु । स्वतंत्र मद्दु । सुनानं नय्गु वी हःसां नय्ग्या । आ धैगु अथे छुं त्रास, भय व शंका काय् मागु मद्दु । जित ला भिक्षु जुयालि साव आनन्द दत उकि जगले अहो सुख धका हाला च्वनागु खः ।

थुकि सीदु जुजु जुया नं चित्त सुख मद्दु । प्रजाया हित व सुख जुइगु ज्या याय फुसा राजाया सुख जुइ धका राजोवाद सूत्रे भगवान बुद्धं धै विज्यागु ।

शुद्धमनं दान ब्यगुया फल

न्हापाः न्हापःया खं खः । जुजु छम्हेस्या साव दिक्क जुया ऊयालं क्वस्वया च्वन । अबले हिमालय पाखे प्रत्येक बुद्ध छम्ह चि व पाँउ नय्त भिक्षा विज्यात । जुजुया व म्हासुवसः पुना तम्हे सिगु शान्त पह खने सात हे तानो बले सिच्चुक फय् वै थें मन यात सिच्चुसे च्वंका बिल । जुजुं व प्रत्येक बुद्धयात सतके छोया थः नय्त जोरे याना तःगु भोजन दान बिल । पात्रे भोजन कया पिहाँ विज्याना छथाय् फल्चाय् च्वना भोजन याना विज्यात ।

व फल्चाय मिसा मिजं निम्ह फांगीत च्वं च्वंगु जुल । व प्रत्येक बुद्धं नै च्वंगु भोजन साप साः थें बास नं वोगु जुया

चवन । मिसा मिजं निमेस्या ई चुक् चुक् वना गज्योगु साःगु
भोजन ! नय् दुसा, नं स्वय् दुसा ज्यू घै थें मती वन । लिक्क
धना धाल- महात्माजी जिमित नं जा निप्ये चा नय् दैला ।

प्रत्येक बुद्ध जा खःनि ! कीपि यें नुगः कय्कुम्ह मखु ।
नुगः स्याम्ह मखु । निम्हसितं जा छम्हू छम्हू बिल । इमि कया
कथं म्हतुइ जक तय्वं चिकु बले मकः कुने थें जुल । गुबलें
बथे साक्क नय् मखंनिगु । गथे भनं साःगु, गन कया हःगु थें ।
लिक्क वना न्यन- महात्मा जी थव भोजन गन कया हयागु
थें ?

लिस बिल- राजदरबारे जुजुं बिया हःगु ।

अहो जुजुया भोजन ! थज्योगु भोजन जुजु या नइगु
खनि । प्रत्येक बुद्ध लिहाँ बिज्यात । इमि साक्क नयागु जक
लुमना शक् शक् लगे जुया चवन । चुरथ व ऐला त्वनीपिनि
म्हतुसि गना शक् शक् लगे जूथें जुल । मिसा मिजं निम्हेस्यां
खँ जुल- थज्योगु हानं छक नय् दुसा ज्यू । जुजुया भोजन गनं
दै । फोंवसा कीत दरबारे दुकाइ मखु । कीपि फोंगीत / मिसां
सल्लाह बिल- म्हासु वसः पुना वंसा दरबारे दु काइ नि !

भात मेस्यां धाल- छ ! मिसा जूसां जि सिबे बुद्धि
दुम्ह जुल / जि पसले वना म्हासु कापः न्याना वसः पुना वने /
निम्हेस्या खँजू थें म्हासु वसः पुना दरबारे वन / जुजुया न्हापा
याम्ह सकलिम्ह भिक्षु धका माने याना थःगु भोजन बिया
हल / जुजुया मतो खः छक निक सत्संगयाय्त थाय् सीका

(४०)

तय् माल धका थः मंत्री व राजकुमार सःता आज्ञा जुल— व
महात्माजी गन च्वं च्वंगु आश्रमया थाय् छक स्वया वा ।

राजकुमार नं मंत्री नं व भिक्षुया ल्यू ल्यू वन । व ला
गनया भिक्षु फोंगी जुया च्वन । फल्चिथाय् थ्यने वं कलाम्ह सें
पात्र लाका यंकल । भिक्षु जुया वोमेस्यां म्हासू कापः जुक्क
वां छोत । निम्हस्यां साः पहलं पाका पाकां नल ।

मंत्री व राजकुमार निम्ह पाकः जुया च्वन । पलख लिपा
निम्हेस्यां खँ जुल— ध्व ला फोंगी धका जुया च्वन । गनया
भिक्षु ।

मंत्री धाल महाराजयात छु धाय्गु ?

राजकुमारं धाल— फोंगीं धाय्गु का !

मंत्री धाल— ए ! अथे धाय् मज्यू । अथे धाल धाय्वं
जुजुया मन स्यती का । गज्योगु श्रद्धां दान बिया मन याउंका
च्वं मेसित अथे धाय् मज्यू । पुण्य फुक फसं पुइका अधर्म जुइ
का ।

राजकुमारं न्यन— छु धाय्गु ले ?

मंत्री धाल— फल्चाय् थ्यं बले म्हासु वसः लोप जुल
धाय्गु का !

इपिं निम्हं दरवारे लिहाँ वन । जुजुं न्यं बले जिपिं ल्यू
ल्यू वनागु खः । व भिक्षु फत्तनागु फल्चाय् थ्यं बले म्हासु
वसः लोप जुल ।

थुलि न्यना जुजुं धाल— छिपिं ल्यू ल्यू वो गुलि नय् मछाला
 अन्तर धान जुल जुइ । अहो तः धं मेसित जि दान बिया ।
 अहो भाग्य धका लय् लय् ताल । थःमं दान बियागु जक
 लुमंका मन सन्तुष्ट जुया च्वन । छन्हू प्राण तोता वन नं व हे
 पुण्य जक लुमंका मन प्रसन्न याना सिनां सुगति वन । सकसिनं
 स्यूगु भासं धाय् माल धाःसा स्वर्ग वन ।

काय्म्ह राजकुमार जुजु जुल । अबले न्हापा याम्ह प्रत्येक
 बुद्ध हाकन भिक्षा विज्यात । जुजु ऊयालं व्वस्वया च्वंगु पाः
 लात । व भिक्षु वै च्वंगु खने सात हे मती तल— फोंगी बल का !
 जिमि अब्रयात थगे याय् थें जित नं थगे याय्गु मती तै बोगु
 जुइ का । सिपाही सःता धाल— हुँ वै च्वंम्ह ठगम्ह भिक्षु खः
 वयास दाया छो ।

सिपाहीत का !! धाय् जक माः तुरन्त कारवाही
 याइपिं । आज्ञा व्यूमेसिके नं विवेक बुद्धि (धर्म) मदु, सिपाही
 याके नं धर्म मदु । साब संक सितु पातु वंक दाल ।

प्रत्येक बुद्धं मती तल— थ्वंला स्या हे स्याइन । जि सी
 मज्यू नि । याय मागु ज्या बाकि दनि । थःगु मानसिक बल
 शुद्धगु मनं ऋद्धि ब्वया वन । मानसिक शक्ति या चमत्कार
 मन अशुद्धपिसं, मानसिक कमजोरोपिसं स्वयं बले ख्याः खँ थें
 च्वनी । थ्व मनशुद्ध याय्गु अभ्यास दुपिसं जक थुइगु खँ खः ।

जुजुं प्रत्येक बुद्ध ब्वया वंगु खना ल्हाः निप्पां छचने तथा
 जि मखुगु पाप कर्म याय लात । जि ला व फोंगी धका च्वनां

(४२)

ला सकलिम्ह भिक्षु जुया च्वन । मखुगु कर्म याय् लात धका पश्चाताप चाया नुगः मछिका पापं पुका च्वन । मने शान्ति मन्त । न्ह्याबले थःगु कुकर्म जक लुमंका मन स्यंका नुगः मछिका च्वन । थ्व हे पीरं न्ह्यो मवल । नय् मास्ते मवल । मानसिक ल्वे जुया सिना वन । मखुगु कर्म जक लुमका सिना बंगुलि दुर्गति वन ।

अबुम्हेसिके धर्मं दु, काय्मेसिके धर्मं मदु । उकिं धर्मं याय् माः । धर्मं मसीनि, सीबले याउक सिना वने दुसा बाँला ।

बदमासम्ह शाक्य लिपा भिं जुल

भगवान् बुद्धया पाले यक्वासिनं वसपोलयात म्ह मस्यू । म्ह स्यूसां ख्वा स्वे मयोपिं न दु । गुलिस्यां बुद्धया ख्वा स्वे मयोगु कारण खः वसपोलं बाखँ कनी बले मोजयाय् मज्यू, त्यागचेतना माः धाइगु खँ थुइका काय् मफया खः । मेपिनि ला छखें ति भगवान् बुद्धया थःथितिपिं शाक्यत मध्ये नं वसपोलयात व्वो बीम्ह मयोम्ह सरकानि धैम्ह शाक्य छम्ह दु । व छम्ह ऐलागुलु व बदमासम्ह मेपिन्त ख्याना जक म्वाना च्वंम्ह । व खना सकलें गयाः । न्ह्योने छुं धाय् मच्छा ल्यूने ल्यूने जक मनुतसें वयात मुल्याहा धका व्वो बीगु जुया च्वन ।

अबले भगवान् बुद्ध शाक्यतसें दय्का तगु निग्रोधारामे बिज्याना च्वंगु जुया च्वन । यक्व शाक्यत भगवान् बुद्ध

याथाय् वना बाखँ न्यना अभिमानि व तःघं छुपिं कोमुलि पह
 जुया वल । कोक्किपि नरम जुया वल । ऐलागुलु त नं भट्टि
 वनेगु तोता यक्व चाला बांलाका हल । सरकानि शाक्यया
 पासापिं क्कन क्कन पाः जुया वन । पासापिसं सलाह नं बीगु
 छकनिक भगवान् बुद्ध याथाय वना बाखँ न्यं वंसा ज्यू नि ।
 वया धाःसा तथागत सर्वज्ञया नां न्यने हे मयो । कुलनाश
 याः बम्ह मनुतेत मोजयाय् मज्यू धाइ म्हे सिथाय् नं वनी ला
 धाइम्ह ।

लिपा पासापिनि खँ जुल थ्वैत छक भगवान् बुद्ध याथाय्
 थ्यंका बीमागु । थ्वया बानि सुधरे मजू । थः थःम्हं मचाय्कु
 तले सुना नं सुयातं शुद्ध याय् फे मखु । सुधार नं जुइ मखु ।
 पासापिसं निर्णययात— थ्वैत कीसं आपा खँ मल्हाय् माल ।
 लिपा ला पासा तक मनाल व याकचा जुल ।

सरकानि शाक्य भचा बुह्ला नं जुया वल । व याकचा नं
 जुया वल । वया मन भचा हिला वल । थः थःमन्तुं धाल—
 जित मनुतसें पत्याः मया । मेपिन्त पत्याः याः । मेपिसं
 घैच्चन— व सरकानि छम्ह बुद्ध याथाय् मवंगुलि ताले मला ।
 ऐलागुलु, मिसा गुलु मुत्याहा । थथे धाय्का च्वनेगु बांमला ।
 मिले मजू । अथे धाय्का म्बाना च्वनेगु म्हाइ पुसे च्वं । मजिल
 जि नं भगवान् बुद्ध याथाय् वने माल धको वन । अबले तथा-
 गतं उपदेश बिया च्वंगु जुया च्वन ।

बुद्धया उपदेश न्यना लय् ताया च्वन । न्हापा ला तथागत
 याथाय् वने मं मदय्का च्वंगु हे छेँ च्वने मज्यू व धन कमाय्

याय् मज्यूगु त्राखँ कनीगु धका, बुद्धं ला मचा खाचा दय्का धन
 कमाय् याना नं सदाचारी जुइ ज्यू धया बिज्यात । ध्यबा
 कमाय् याना स्वत्थना जक तय् मज्यू । बरु करपिन्त क्वपाय्गु
 ज्या याय् मज्यू, खँ ल्हाय् मज्यू, मनं मेपिन्त स्यकेगु ग्वःसा
 ग्वय् मज्यू जक धया बिज्याः । थ्व ला बाँलागु खँ खः । जि
 थःगु ज्यां मेपिन्त दुःख बिया च्वना । जि हारां जुया च्वना ।
 जि खन कि मेपिं ग्याः । पासापिसं धागु खः बुद्ध याथाय्
 छक निक्कः वने माः धका । जि पासा पिनिगु खँ मन्दना । जि
 लिपा लात । एसां बुद्धया संगत लात । आतक धर्म याःसां
 लाः नि । बुद्ध न्हापां नाप लाः खुनु हे सरकानि शाक्य या
 मन बदले जुल । धर्म खन । धर्म चित्त दत । वं उखुनु निसं
 बदमासी ज्या तो तल । भट्टि वना ऐला त्वना थ्वं काय्का
 मेपिन्त दुःख मबिल । बरु मेपिन्त उपकार जुइगु ज्या याना
 जुल । फुगु चाःगु गुहाली ब्यू जुल । यक्वं भि जुल । स्रोतापन्न
 नं जुल । ला बला लिपा व सरकानि शाक्य सित । अले कपिल
 वस्तुइ च्वं पिसं गुपि कि श्रद्धा मदुपिसं बुद्धया थाय् वना
 न्यन- भन्ते, सरकानि सित व मभिम्ह मनुया छु गति जुल ?

तथागतं धैविज्यात- सरकानि शाक्य स्रोतापन्न जुल वयागु
 गति भिन । व मखुथाय लाः मवं ।

बुद्धाया थाय् प्रश्न न्यं वंपि बुद्धया प्रति श्रद्धा दुपि मखु ।
 इमिसं थुलि खँ न्यने वं पिने वना हाः वन- हे भाजुपि !
 स्यूला छगू खँ, गुलि याउसे च्वं, न्ह्याक्को पाप याःसां, लाक्को
 पाक्व सना जूसां व मनु बुद्धया शरण वनकि स्वर्गे वर्नागु ।

खँ ला व बदमासम्ह सरकानि शाक्य स्रोतापन्न जुल हँ ।
व सिना सुगति वन हँ । गज्योगु कतिलापाकगु खँ धका बांम-
लाक खँ ल्हाः जुल ।

कपिल वस्तुया तःधंम्ह नां जाःम्ह बुद्धया उपासक महानाम
शाक्य धैम्ह छम्ह दु । वया बुद्धया विरोधे प्रचार याना जूगु
खबर न्यना मन सुख मदय्का चवन । खः मखु छक न्यने माल
धका बुद्ध याथाय् वना न्यन-

भन्ते ! छलपोलं सरकानि शाक्यया बारे छु धै विज्यानागु
दु ला ?

वसपोलया लिसः खः सरकानि शाक्य स्रोतापन्न जुल धया ।
महानाम शाक्यं न्यन- गुकथं व स्रोतापन्न जुल ले ?

तथागतं धैबिज्यात- व न्हापा बदमासम्ह खः । लिपा थः
ताले मला धैगु थुइका पश्चाताप चाया चरित्र शुद्ध याना
यंकल । भि भिगु ज्या याना यंकल । व भि जुल । वयाके
मिध्या दृष्टि मंत । अभिमान मंत । म्वाःमदुगु शंका मंत ।
उकि जि थथे धयागु खः । वयाके धर्म चेतना दत ।

महानाम शाक्यं थव खँ बांलाक थुइका मेपिन्त कं वन ।
सरकानि शाक्ययाके धर्म चेतना दत खः । अले मनूतसें थुइका
काल मन बदले जुलकि भिनकि भिथाय् लाइगु खनि, सुगति
वनीगु खनि । नुगः हे मुख्य खँ खः धैगु थुइका काल । मन
महीकां, दृष्टि शुद्ध मजुइकं छुं ज्या सफल जुइ मखु । मन शुद्ध
जुइगु हे धर्म खः । उकि धर्म मसीनि ।

मछाः धैगु दुसा धर्म मसीनि

जुजु छम्हेस्या साव योम्ह भिक्षु छम्ह दु । व भिक्षुयात जुजुं न्हि न्हि दरबारं भोजन वीके छोइगु जुया च्वन । व भोजन यात ल्वसा ला, डा आदि सासागु दुगु जुया च्वन । दरबारं हःगु भोजन न नं भिक्षुया म्हुतु फस्वत । मतलब साक्क नय्गु पल्के थुल ।

बुद्धया शिक्षा कथं छुकीसनं पल्के थुइ मज्यू, मात्रा नागे जुइ मज्यू । अपो प्यपुन कि दुःख जुइ धाइ । एनं होश मदै बले साक्क नय्गुली हे पल्के थू ।

व भिक्षुया नं न्हि न्हि ला, डा नया च्वंगु जुया, ला मदय्क भोजन नय्गु मसात । थौं कन्हे कीथाय् एकादशी खुनु ला मी मज्यू धैगु चलन दु । नय् मज्यू धैगु नियम मदु । उर्कि खा स्याना नं नः । दुने दुने लापसः दु ।

न्हापाः न्हापाः नं एकादशी खुनु ला मी मज्यू धैगु चलन दु खनि । ला मदैगु दिने दरबारं हइगु भोजने नं डा व ला मदु । उर्कि व भिक्षु ला मदैगु दिने लिक्कसं च्वंगु पुखुली बना डा लाइगु जुया च्वन । अथे डा लाना च्वंखुनु दरबारं भोजन वी हल । दरबारया मनूते व भिक्षु मात्तु माः जुल लिक्कसं च्वंगु पुखुली डा लाना च्वंगु खन । इमिसं धाल- क ! गज्योम्ह भिक्षु ! डा का लाना च्वंगु ।

उखे व भिक्षुया नं ग्या पहलं उखें थुखें स्वः बले दरबारं
वै च्वंपि मनूत खन । ख्वा ह्याउसे च्वंकल । मछाला कय् कय्
कुना बिहार पाखे वन ।

दरबारं वोपिसं अज्योमह भिक्षुयात नं भोजन बीगु ला
धका मती तथा दरबारेसं लित यंकल ।

दरबारे थ्यं बले जुजुं न्यन— विहारे भिक्षु मदु ला ?
छायं भोजन लित ज्वना वयागु ?

इमिसं धाल— महाराज ! व भिक्षु हे मखु । वं ला
लिककसं च्वंगु पुखुली डा का लाना च्वंगु । उकिं अज्योमह
भिक्षु यात नं भोजन बीगु ला धका लितं तं ज्वना वया ।

जुजुं न्यन— व भिक्षुं डा लाना च्वंगु छिमिसं हे खनागु
ला ?

इमिसं धाल— जिमिसं हे खनागु ।

जुजुं न्यन— व भिक्षुं छिमित मखँला ?

खँ महाराज । जिपिं जक खने सात व साब मछाल ।
जिमिगु ख्वा हे स्वय मछाः । कय् कय् कुना विहारे दुहाँ वन ।
थ हे स्वे मछाः धका इमिस धाल ।

जुजुं धाल— व भिक्षु याके मछा धैगु दनिसा धर्म मस्यं
नि । व भि जून । कीसं गज्यो गज्योगु मत्योगु ज्या याना
च्वना । कीपि स्वया गुलिखे च्वे लाः नि । माने याय बर्हिपि
खः । हँ बिहारे वना व भन्ते यात भोजन बिया वा ।

(४८)

ध्व वाखँ नं छु धाः धाःसा स्वादे भुले जुइ मज्यू । मदय्क
मगाः धाय् मज्यू । दुगुलिं सन्तुष्ट जुइ मसःगुलिं दुःख जुल ।

मेगु मुख्य खँ खः । भोजन बी यंकूपिनि व भिक्षु खना मन
स्यंकल । श्रद्धा मवन । तर जुजुया मन मस्यं । व मछाल धागु
शब्द न्यना जुजुं विवेक बुद्धि विचाः यात व भिक्षु मस्यंनि वा
स्यनी मखुनि । दान बिया च्वनागु रोके मयाः । सिद्धि जक
अज्योम्ह भिक्षु यात भोजन याका धका नुगः मद्धि मजू ।
कीथाय् भिक्षु पित्त दान नं बिया च्वनी छुं छगू गल्लि खन कि
ब्वो बिया च्वनी । अज्यो मेसित दान बी लात धका नुगः
मद्धिका च्वनी ।

दान बी धुंका सिद्धि जक बिया धाय् माल कि बियागुया
छुं धर्म मन्त । भिक्षु ताले मलाःसां दान कया च्वंसां वयात
धर्म दै मखु । तर श्रद्धां दान ब्यू मेसित धर्म लाइ ।

बोधिसत्त्वं दुष्ट व दुशील पित्त दान बिया मन त्याका
बुद्ध जुइगु अधिकार दय्कल । मन स्यन कि धर्म मन्त ।

ध्व वाखने मन मस्यंकूगु हे धर्म दनिगु चि खः ।

क्वचाल

धर्मकीर्ति प्रकाशन
नेपाल भाषा

- | | |
|---|-----------------------------|
| १) बुद्धया भिनिगू विपाक | २६) बोधिसत्व |
| २) अभिधर्म भाग-१ | २७) शाक्यमुनी बुद्ध |
| ३) मैत्री भावना | २८) अनत्त लक्षण सुत्त |
| ४) ऋद्धि प्रातिहार्य | २९) वासेट्ठी थेरी |
| ५) घोहा म्हाय् | ३०) धम्म चक्कप्पवत्तन सुत्त |
| ६) पञ्चनीवरण | ३१) लक्ष्मी द्यो |
| ७) बुद्ध धर्म, द्वितीय संस्करण | ३२) महास्वप्नजातक |
| ८) भावना | ३३) अभिधर्म भाग-२ |
| ९) एकताया ताःचा | ३४) बाखँया फल भाग-१ |
| १०) प्रेमं छु ज्वी ? | ३५) " " " २ |
| ११) कर्तव्य | ३६) जातक बाखँ द्वितीयावत्त |
| १२) मिखा द्वि. संस्करण | ३७) राहुलयात उपदेश |
| १३) बुद्धया अन्तिम यात्रा १ | ३८) अहिंसाया विजय |
| १४) " " " २ | ३९) प्रौड बौद्ध कक्षा |
| १५) त्रिरत्न गुण स्मरण
(तृतीय संस्करण) | ४०) मुखँह्य पासा मज्जू |
| १६) परिव्राण (द्वितीय संस्करण) | ४१) बुद्धया अर्थनीति |
| १७) कर्म | ४२) श्रमण नारद |
| १८) प्रार्थना संग्रह द्वि. संस्करण | ४३) क्षान्ति व मैत्री |
| १९) बाखँ भाग-१ | ४४) उखानया वाखँ पुचः |
| २०) " " २ द्वि. संस्करण | ४५) पालि भाषा अवतरण |
| २१) " " ३ | ४६) पालि प्रवेश भाग-१ |
| २२) मत्ति भिसा गति भिनी | ४७) चमत्कार |
| २३) बौद्ध ध्यान | ४८) मणिचूड जातक |
| २४) हृदय परिवर्तन | ४९) चरित्र पुचः |
| २५) म्हापांयाह्य गुरु ? द्वि. सं. | ५०) महाजनक जातक |

५१) गृही-विनय दृ. सं.

५२) बाखँ भाग-४

५३) अभिघर्म

५४) सप्तरत्न धन

५५) महासति पट्ठान सूत्र

५६) शान्तिपा त्वाथः

५७) चरित्र पत्रः भाग-२

५८) बुद्ध व शिक्षा

५९) जातक माला भाग-१

६०) बौद्ध ध्यान भाग-२

६१) कित्सा गौतमी

६२) जप पाठ व ध्यान

६३) लुम्बिनी विपस्सना

६४) विश्व धर्म प्रचार देशना

६५) योगीया छिट्ठी

६६) बुद्ध-जीवनी

६७) पालि प्रवेश भाग-२

३८) विश्व धर्म प्रचार देशना भा. २

६९) जातक माला भाग २

७०) सर्वज्ञ

७१) धम्मपद कविता

७२) धर्म मसीनि

नेपाली भाषा

१) बौद्ध प्रश्नोत्तर

२) बौद्ध दर्शन

३) नारी हृदय

४) बुद्ध शासनको इतिहास

५) पटाचारा

६) ज्ञानमाला

७) बुद्ध र वहाँको विचार

८) शान्ति

९) बौद्ध ध्यान

१०) पञ्चशील

११) लक्ष्मी

१२) उथानको कथा संग्रह

१३) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा

१४) मिलिन्द प्रदा

१५) श्रमण नारद

१६) घेसन्तर जातक

१७) बौद्ध विश्वास भाग-१

१८) सतिपट्ठान भावना

१९) बौद्ध विश्वास भाग-२

२०) बौद्ध दर्पण

Dharmakirti Publication

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World

2. Dharmakirti Vihar Today

3. Dharmakirti Vihar

थांकू:- शाक्य प्रेस, ओमवहाल, जोरगणेश